Ազգ
Azg
armenian daily
27 ՄԱՐՏ 1999 ՇԱԲԱԹ # 55 (1800)

ԱՄՆ-ը նոր, գաղտնի զենք է գործադրել

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 26 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Հարավսլավիային առաջին օդային հարվածը հասցնելիս ԱՄՆ-ը նոր մարտական համակարգ է օգտագործել: Ինչպես հինգշաբթի օրը պնդել է էն Բի Սի հեռուստաընկերությունը, առաջին օրը դաշինքի զորքերի ռումբերն ու հրթիռները խոցել են 40-ից ավելի նպատակակետեր: Սակայն զինվորական աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ ՆԱՏՕ-ն նախորդ չէր կարողացել որոշել Սերբիայի դյուրաշարժ հրթիռակայաններից շատերի գտնվելու վայրերը: Այդ պատճառով ԱՄՆ-ը, նշել է էն Բի Սի-ն, հարկադրված էր եղել կիրառել մի զենք, որն ստեղծվել է գիտության ու տեխնիկայի ամենավերջին նվաճումների հիման վրա:

Միացյալ Նահանգները դիմել է նոր, գաղտնի զենքի օգտագործմանը, որը թույլ է տալիս ժամանակավորապես շարքից հանել էլեկտրամատակարարման ցանցերը եւ խախտել ռազմական համակարգիչների աշխատանքը, որոնք ապահովում են հակաօդային պաշտպանության համակարգի գործունեությունը: Ընդամենը մի քանի վայրկյան տեւող ընդհատումը, հաղորդել է հեռուստաընկերությունը, բավական է ջնջելու անհրաժեշտ տեղեկությունները եւ շարքից հանելու հրթիռային համակարգերը:

ԱԳՐԵՍԻԱ

Հարձակման 3-րդ ալիք Հարավսլավիայի դեմ

Զանգվածային փախուստ Կոսովոյից

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը մերժեց ռմբահարումները դադարեցնելու Ռուսաստանի առաջարկը

Երեկ, Գրինվիչի ժամանակով ժամը 15:00-ին ՆԱՏՕ-ի հրթիռային-օդանավային ուժերը ցերեկային իրենց առաջին եւ ընդհանրապես 3-րդ հարձակումը գործեցին Հարավսլավիայի վրա, մասնավորապես թիրախ ընտրելով մայրաքաղաք Բելգրադի արվարձանները: Բացի Ադրիատիկի ռազմանավերից ու սուզանավերից արձակված հրթիռներից, ՆԱՏՕ-ի ավելի քան 60 Ֆ-16 կործանիչ-ռմբակոծիչներ, ինչպես նաեւ Ֆ-117 «անտեսանելի» ինքնաթիռներ են մասնակցել ավելի քան 1 ժամ տեւած գործողությանը, հաղորդում են ՆԱՏՕ-ի Բրյուսելի կենտրոնակայանից: Հարվածների հետեւանքների մասին նախահարձակ ուժերը տվյալներ չհրապարակեցին: Իսկ հարավսլավական կողմը խոսում է ազգաբնակչության շարքերում 100-ից ավելի սպանվածների ու բազմաթիվ վիրավորների մասին: Ռազմական դիտորդների կարծիքով, հարձակման ցերեկային ռեժիմի անցնելու նպատակն է եղել հայտնաբերել հարավսլավական հակաօդային պաշտպանության եւ հատկապես սովետական զենիթահրթիռային կայանքները, որոնք, ՆԱՏՕ-ի հրամանատարության կարծիքով, ցարդ հարավսլավացիներին հաջողվել է խնամքով թաքցնել, ինչի ապացույցն այն է, ըստ միեւնույն աղբյուրների, որ հարավսլավական ուժերը հարձակումներին դիմակայում են ՀՕՊ-ի հատուկենտ կրակոցներով, այն էլ միայն զենիթային հրանոթներից, ըստ երեւույթին բուն հակահարվածը վերապահելով ՆԱՏՕ-ի հետագա՝ ավելի ցածր թռչող օդանավերին:

Մյուս կողմից, տագնապալի լուրեր են հասնում Կոսովոյից, որտեղ ազգաբնակչության զանգվածային փախուստի եւ խուճապի մթնոլորտ է տիրում: Փախստականների առաջին ալիքն արդեն հասել է հարեւան Հունաստան եւ Իտալիա, որտեղ Կարմիր խաչի կազմակերպությունները զբաղված են նրանց պատսպարելով, ըստ RFI ռադիոկայանի, փախստականներից շուրջ 2000 մարդ ժամանել է Թուրքիա:

Լոնդոնը երեկ երեկոյան Բելգրադին մեղադրեց ոչ միայն Կոսովոյում, այլեւ Ալբանիայում «խաղաղ» գյուղեր ռմբակոծելու, ինչպես նաեւ 36 ալբանացիների գնդակահարելու մեջ: Այլ աղբյուրներ չհաստատեցին այդ տեղեկությունները:

Տես ▸ էջ 8

ՀՌԱԿ-ը ընտրությունների նախաշեմին

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը եւ Հանրապետական վարչության անդամ Շավարշ Աղաբեկյանը երեկ այցելեցին Լոռու մարզ, ուր, Վանաձորում, հանդիպում ունեցան տեղի ՀՌԱԿ ակումբների հետ: Ինչպես հանդիպման սկզբում նշեց ՀՌԱԿ ատենապետը, այցելությունը հետամտում էր կարեւոր նպատակ՝ անմիջականորեն ծանոթանալ Վանաձորի նորաստեղծ ակումբներին, որոնք բերյալ ՀՌԱԿ-ի հայտարարությունը՝ օրերս լրատվամիջոցներով հրապարակված: Ատենապետը նշեց, որ արձագանքները շատ բուռն էին եւ իրարամերժ: Ոմանք սխալ էին հասկացել այդ հայտարարության իմաստը: Կուսակցությունը հարցին մոտեցել էր ընդամենը տնտեսական, շուկայական հարաբերությունների տեսանկյունից, բայց սակայն կողմերի սառեցումը եկել է ստեղծված իրավիճակից, ինչպես նաեւ դաստիարակել էր խաղաղական

քաղաքական ասուլիսով վերջերս կտրուկ ավելացել են եւ շփվել նրանց խնդիրների ու հոգսերին: Բացի այդ, համաձայն ատենապետի հավելման, ՀՌԱԿ ԴԿ պատասխանով է կուսակցության անդամներին տեղյակ պահել Ա՛ռ ռազմին ընտրությունների իր դիրքորոշման մասին՝ պարզաբանելով ՀՌԱԿ-ի վարած քաղաքականությունը: Խոսելով կուսակցության ներկա վիճակի մասին եւ համեմատության եզր անցկացնելով մի քանի տարվա հնության դեպքերի հետ՝ ՀՌԱԿ ատենապետն անդրադարձավ կուսակցությունների հանդեպ տարվող քաղաքականության մեջ ժողովրդավարության զգալի անկում իհարկե, չնայած ժողովրդավարական սկզբունքների եւ հայտարարված արժեքների ... ընդունված միջոցների՝ հատկապես ... այն ուժերի գործողությունները, որոնք շահարկում են ժողովրդի ծանր սոցիալական վիճակը:

Հանդիպումը, որ վերածվեց կուսակցության անդամների հետ զրույց-քննարկման, անդրադարձավ բազմաթիվ հարցերի՝ ներկուսակցականից մինչեւ կրթական համակարգին վերաբերող: Սակայն առավելապես կարեւորվող հարցը, որ հետաքրքրում էր ներկաներին, ՀՌԱԿ-ի հանդես գալն էր Ամ ընտրություններին: ՀՌԱԿ ատենապետ Ռ. Միրզախանյանը տեղեկացրեց, որ կուսակցությունը հանդես է գալու անմիջական իրեն գաղափարական ձեռներով կազմում: Դեռեւս չբացահայտելով, թե ո՛ր միավորման մասին է խոսքը, նախ որ բանակցությունները շարունակվում են: Իսկ Վանաձորում ՀՌԱԿ-ը ներկայացնելու են պատգամավորության 4 թեկնածու, որոնք մասնակցում են ... ներկայացուցիչներ են:

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Օջալանի դատավարությունը սկսվեց լարված մթնոլորտում

Անկարայում մարտի 25-ին սկսվեց Քրդստանի աշխատավորական կուսակցության ղեկավար Աբդուլլահ Օջալանի դատավարությունն առանց իր ներկայության: Դատական նիստի առաջին իսկ պահից ստեղծվեց լարված մթնոլորտ: Օջալանի դատապաշտպանները ենթարկվեցին քրդերի հետ ընդհարումների զոհ թուրք զինվորների հարազատների եւ նրանց փաստաբանների ծաղրուծանակին: Այսպես, դատական նիստին մասնակցում էին նաեւ սպանված զինվորների հարազատների կազմակերպության փաստաբանները:

Թույլատրվեց դահլիճ մտնել նաեւ այդ զինվորների մի խումբ հարազատներին, որոնք նզովք տեղացին Օջալանի փաստաբանների հասցեին: Զինվորների հարազատների փաստաբանները դատարանից պահանջեցին ագրավել տարբեր բանկերում Օջալանի պահ տված գումարները, ինչը մերժվեց դատավորի կողմից, ասելով, որ դեռեւս ստուգված չէ այդ գումարների գոյությունը եւ ոչինչ չգիտեն դրանց գտնվելու վայրի մասին:

Օջալանի փաստաբան Օքչուօղլուն իր հերթին պահանջեց, որ իր պաշտպանյալի դատավարությունը Իմրալը կղզում տեղի չունենա, որպես զինվորական բազա: Դատարանը մերժեց այդ պահանջը եւ, ընդհակառակը, վերահաստատեց, որ դատավարությունն այնտեղ պետք է տեղի ունենա՝ Օջալանի անձի անվտանգության մտավախությամբ... Ինչպես հայտնել էին նախապես, Օջալանի մասնակցությամբ դատը տեղի է ունենալու ապրիլի 30-ին:

Օջալանի փաստաբանը նիստում հանդես եկավ հատուկ հայտարարությամբ եւ մասնավորապես ասաց. «Իմ պաշտպանյալի այստեղ չբերվելը մարդու իրավունքների բռնաբարում է: Նա ներկայումս գտնվում է ռազմական գոտում: Պետք է նրան տեղափոխել բնականոն բանտերից մեկը: Նրա դատական պաշտպանության կազմակերպման համար անհրաժեշտ է, որ դատապաշտպանները ազատ տեսակցության հնարավորություն ունենան նրա հետ: Ընդամենը 4 անգամ ենք ունեցել տեսակցելու պաշտպանյալիս հետ, սակայն չկարողացա ազատորեն զրուցել: Նա շարունակ ճնշումների ու հալածանքների տակ է գտնվում: Աշխարհի հետ կտրված է նրա կապը: Ոչ լրագիր, ոչ ռադիո եւ ոչ էլ գիրք չի տրվում նրան: Բացի այդ, դատապաշտպաններիս կյանքն էլ ապահով չէ Իմրալը կղզի գնալ-գալու ընթացքում: Մեզ հետ վարվում են ինչպես ամբաստանյալի»:

Օքչուօղլուի այս խոսքերը մերժվեցին դատավորի եւ զինվորների հարազատների փաստաբանների կողմից: Վերջիններն ասացին, որ իրենց զավակները սպանված են, մինչդեռ Օջալանը դեռ ողջ է... տակավին:

ՎԱՏԻԿԱՆ

Գարեգին Ա կաթողիկոսը հանդիպեց Հռոմի պապի հետ

Մարտի 25-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը, որ գտնվում է Վատիկանում «Հռոմ-Հայաստան» ցուցահանդեսի բացման առիթով, հանդիպում ունեցավ Հռոմի Հովհաննես-Պողոս Բ պապի հետ:

Երկու եկեղեցիների խահանայապետերի միջեւ տեղի ունեցած առանձնազրույցից հետո Հռոմի պապը ընդունեց եկեղեցական պատվիրակության բոլոր անդամներին, որի ընթացքում Ամենայն Հայոց կաթողիկոսն ու Հռոմի պապը հանդես եկան ուղերձներով: Երկու հովվապետերն իրենց ուղերձներում հայտնեցին միմյանց հանդիպելու նոր առիթի համար, աղոթեցին հանուն երկու եկեղեցիների միջեւ սիրո կապի ամրապնդման:

Հայ եկեղեցու պատվիրակության կազմում էին Երուսաղեմի պատրիարք Տ. Թորգոմ արք. Մանուկյանը, Տ. Արսավաղ արք. Թրթռյանը, Տ. Վաչե արք. Հովսեփյանը, Տ. Գյուտ արք. Նագդալյանը, Տ. Սեբուհ արք. Աշճյանը, կաթողիկոսական ընդհանուր փոխանորդ Տ. Գարեգին արք. Ներսիսյանը, Տ. Պարգեւ եպս. Մարտիրոսյանը, Տ. Խաժակ արք. Պարսամյանը, Տ. Հովնան արք. Տերտերյանը, Տ. Եզնիկ եպս. Պետրոսյանը, Տ. Նավասարդ եպս. Կճոյանը, Տ. Նաթան ծ. վրդ. Մանուկյանը, Տ. Միհրան ծ. վրդ. Աշտահյանը, Տ. Խորեն արք. Հովհաննիսյանը, Տ. Պարգեւ արք. Գալուստյանը:

Նույն օրը կեսօրին Քրիստոնեական միության զրահարանի վարիչ կարդինալ Կասսիդին ճաշկերույթ տվեց ի պատիվ եկեղեցական պատվիրակության:

digitised by A.R.A.R.@

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

ՀԺԿ եւ «Հանրապետական». Պարզ համագործակցությունից մինչեւ դաշնակցություն

«Հանրապետական» կուսակցության գրասենյակից եւ «Երկրապահից» «Ազգին» հայտնեցին, որ իրենց եւ Կարեն Դեմիրճյանի գլխավորած Հայաստանի ժողովրդական կուսակցության միջեւ ընթացող բանակցությունները աստիճանաբար մոտենում են եզրափակիչ հանգրվանին: «Ազգը» հինգշաբթի հայտնել էր, թե Վազգեն Սարգսյանը վերադարձել է Մոսկվայից, սակայն նրա վերադարձը ձգձգվել է: Նա Երեւան վերադարձավ երեկ երեկոյան: Նշանակում է, բանակցությունների վերջնական ավարտին դեռեւս ժամանակ կա: ՀԺԿ գրասենյակում՝ վարչության տեւական նիստերում, եռուն քննարկվում են կուսակցության համամասնական ցուցակները:

Հիշեցնենք, որ առաջինն այս երկու կուսակցությունների միավորման վերաբերյալ իր առաջարկությունը արել է «Հանրապետական» կուսակցության նախագահ Անդրանիկ Մարգարյանը՝ Մամուլի ազգային ակումբի հանդիպմանը: Դրան հետեւել էր ՀԺԿ համագումարը, իսկ համագումարից հետո ՀԺԿ նախագահ Կարեն Դեմիրճյանը հանդիպեց հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին: Տեղի ունեցան նաեւ ուղղակի հանդիպումներ «Հանրապետական» շարժման առաջնորդ, ՊՆ նախարար Վազգեն Սարգսյանի հետ: Հետեւաբար կարելի է պնդել, որ այս համագործակցությունը որեւէ ուժի թիկունքում չի կատարվում, այլ ընթանում է հրապարակային հարթության վրա: Հավանաբար հանրապետության նախագահը իրազեկ է զարգացող գործընթացներին: «Հանրապետական» կուսակցությունը պնդում է, որ այս դաշինքը հնարավորություն կտա ապահովել ընտրություններն առավել բնականոն եւ օրենքի տառին ու ոգուն համապատասխան անցկացնելուն: Բայց ակնհայտ էր, որ եթե արդեն տեղի է ունենում կուսակցությունների ցուցակների համատեղում, այսինքն՝ «Հանրապետականը» եւ ՀԺԿ-ն համամասնական ընտրակարգով կներկայանան միացյալ ցուցակով, ապա խնդիրը ոչ միայն մարտավարական է՝ օրինական, թափանցիկ ընտրությունների անցկացում, այլեւ ռազմավարական. ունենալ ԱԺ-ում որակյալ մեծամասնություն՝ ի դեմս մեկ խմբակցության, որն էլ լուրջ դերակատարում կունենա նոր կառավարության կազմավորման, ինչպես նաեւ պետության ներքին եւ արտաքին քաղաքականությունն ուղղորդելու տեսանկյունից:

Դեռեւս անցած՝ 98 թ. նախագահական արտահերթ ընտրությունների ընթացքը վկայում է, որ այսօր տեղի ունեցողը պատահածին չէ: Կարեն Դեմիրճյանին եւ նրա համակիրներին արժեւորելու խնդիրը Վազգեն Սարգսյանը եւ նրա մերձավոր շրջապատը պարբերաբար առաջադրել են՝ լինի դա վարչապետության, թե ԱԺ խոսնակ դառնալու հարցում:

Հայաստանյան մյուս կուսակցությունները զգուշավորությամբ են գնահատում այս դաշինքը: «Հայրենիքի» որոշ պատգամավորներ «Ազգին» հայտնեցին, թե իրենք եւս հրավիրվել են միացյալ դաշինք ստեղծելու բանակցությունների առաջին փուլին, սակայն ձեռնպահ են մնացել այդ դաշինքից: «Հայրենիքի», ինչպես նաեւ ՀՀՇ-ի մի շարք ներկայացուցիչներ պնդում էին՝ եթե մայիսի 30-ին ՀԺԿ-ն կարող է ունենալ 50 տոկոս ձայն, իսկ ՀՀԿ-ն 5-ից փոքր-ինչ ավելի, ապա այս պարագայում թվաբանական պարզ գումարում տեղի չի ունենա: Հոռետեսները պնդում էին, թե այդ 55-60 տոկոսը կարող է նվազել մինչեւ 40-ի, իսկ լավատեսները կանխորոշում էին որակյալ մեծամասնության ձեւավորում ԱԺ-ում, այնպիսի մեծամասնության, որը վստահաբար կկարողանա քվեարկությունների միջոցով ձեւակերպել իր ծրագրերը: Համամասնական ընտրակարգով ցուցակների առաջադրման ժամկետը [illegible] փոխվում է: Մարտի 31-ին ԿԸՀ միջոցով հայտնի կդառնան բոլոր զարգացումները՝ կգնա՞ ՀԺԿ-ն ՀՀԿ-ի հետ միացյալ դաշինքով, թե՞ փոխհամաձայնեցված, բայց անկախ:

Ն. ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Առաջին հայտը ներկայացրեց «ԱԻՄ+» դաշինքը

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 30-ին կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններին համամասնական ընտրակարգով (կուսակցական ցուցակներով) առաջադրվելու հայտ առաջինը ներկայացրեց «ԱԻՄ+» դաշինքը, որում, բացի Պարույր Հայրիկյանի գլխավորած «Ինքնորոշում» միավորումից, ընդգրկված է «Հայրենիք-Սփյուռք»-ը, որի նախագահն է Հրաչ Տեր-Եսայանը:

Մարտի 25-ի երեկոյան կայացած նիստում ԿԸՀ-ն հաստատեց առաջադրման հայտը եւ որոշում կայացրեց դաշինքին հատկացնել առաջադրումը պաշտպանելու պաշտոնաթերթիկներ, որոնցով պետք է հավաքվի առնվազն 30 հազար ընտրողների ստորագրություններ:

Ցուցակում ընդգրկված են 68 թեկնածուներ: Առաջին հինգ տեղերում են Պարույր Հայրիկյանը, Արամ Հարությունյանը, Ներսես Զեյնալվանդյանը, Սարգիս Ավետիսյանը եւ Սուսաննա Ավագյանը: «Հայրենիք-Սփյուռք»-ի անդամները զբաղեցնում են ցուցակի 6-րդ, 11-րդ եւ 17-րդ տեղերը:

Այսուհետ մինչեւ մարտի 30-ը ներառյալ ԿԸՀ-ն յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա ավարտին՝ ժամը 18:00, կգումարի նիստ, ուր որոշում կկայացվի տվյալ օրը առաջադրման հայտ ներկայացրած կուսակցություններին առաջադրումը պաշտպանելու պաշտոնաթերթիկներ հատկացնելու մասին:

«Իրավունք եւ միաբանություն» դաշինքին միացան նաեւ «Արցախ-Հայաստանը» եւ «Ազգային պետությունը»

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՄԱՐՏԻ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի ճարտարագիտական համալսարանի դասախոսական կազմի եւ ուսանողության հետ մարտի 26-ի հանդիպման ժամանակ «Սահմանադրական իրավունք» միության նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը խստորեն դատապարտեց ՆԱՏՕ-ի կողմից Հարավսլավիայի ռմբակոծումը եւ հայտարարեց, որ ի նշան բողոքի ՍԻՄ-ը չի մասնակցում Հայաստանում Գերմանիայի օրերին եւ Գերմանիայի դեսպանատան բացմանը:

ՍԻՄ-ի փոխնախագահ Հայկ Բաբուխանյանը նշեց, որ ԽՍՀՄ-ի դեմ սառը պատերազմի տասնամյակներում շրջանառության մեջ էր դրվել «չարիքի կայսրություն» տերմինը, որն այսօր սազում է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներին: Նա «սանձարձակ լկտիություն» որակումը տվեց Հարավսլավիայի ռմբակոծումներին եւ շեշտեց, որ բարի կամքի տեր բոլոր մարդիկ պետք է դատապարտեն ՆԱՏՕ-ի ագրեսիան:

ՍԻՄ-ի ղեկավարները տեղեկացրին նաեւ, որ ՍԻՄ-ի, «Ազգային միաբանության», ԳԻԱՐՔՄԻ-ի նախընտրական «Իրավունք եւ միաբանություն» դաշինքին միացել են նաեւ «Արցախ-Հայաստան» կազմակերպությունը եւ «Ազգային պետություն» կուսակցությունը: Նրանք նշեցին, որ «Արցախ-Հայաստանի» հետ ՍԻՄ-ը դաշինք էր կազմել նաեւ նախորդ 1995-ի խորհրդարանական ընտրություններում, իսկ «Ազգային պետության» հետ դեռեւս նախորդ տարիներին ուրվագծվել էր երկու կուսակցությունների միաձուլման հեռանկար:

ԱՐՏԱՀԵՐԹ ՆԻՍՏ

Կառավարության նոր քաղաքական ուղեգծին 110 կողմ

ԱԺ-ն համաձայն է տրամադրել բացառիկ արտոնություններ

Ազգային ժողովում բարյացակամության մթնոլորտ էր: Կառավարության հրավիրած արտահերթ նիստում պատգամավորները բացառիկ պայմաններ սահմանեցին միանգամից 15 ձեռնարկությունների համար, որոնցից 12-ը պատկանում են ոռոգման համակարգին, ավելի ստույգ «Ոռոգում» պետական փակ բաժնետիրական մայր ընկերությունը եւ նրա դուստր ձեռնարկությունները: 110 կողմ, 0 դեմ եւ ընդամենը մի քանի ձեռնպահ ձայներով խորհրդարանը նախ առաջին ընթերցմամբ վավերացրեց Վանաձորի քիմիական համալիրի վերագործարկմանն անհրաժեշտ հարկային արտոնությունների օրինագիծը, ապա Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի եւ Կապանի լեռնահարստացման կոմբինատի հարկային ու պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների արտոնությունների օրինագծերը: Այսպիսով, հաղթեց պատգամավոր Ռոբերտ Ենգոյանի այն համոզումը, թե սխալ է «Կամ ամեն ինչ, կամ ոչինչ» առավելապաշտական կարգախոսը: Արտահերթ նիստում շատ պատգամավորներ հիշատակեցին 74 ստորագրությամբ ամրակայված օրենսդրական այն նախաձեռնությունը, որն առաջարկում է պարտքեր ունեցող բոլոր ձեռնարկությունների բյուջեին ունեցած պարտքերը ձեւակերպել իբրեւ հարկային վարկ: Հիշեցնենք, որ արդյունաբերական ձեռնարկությունների պարտքերի ընդհանուր գումարը մերձենում է 35 մլրդ դրամի, այսինքն՝ պատգամավորներն առաջարկում էին այս 35 մլրդ դրամը ձեւակերպել իբրեւ հարկային վարկ, ինչը հնարավորություն կտա խուսափել սնանկացման գործընթացից, ապա նաեւ սնանկ ճանաչված ձեռնարկությունների գույքն աճուրդով վաճառելուց, իմա՝ փոշիացումից: Բայց Հռոմը եւս միանգամից չի կառուցվել:

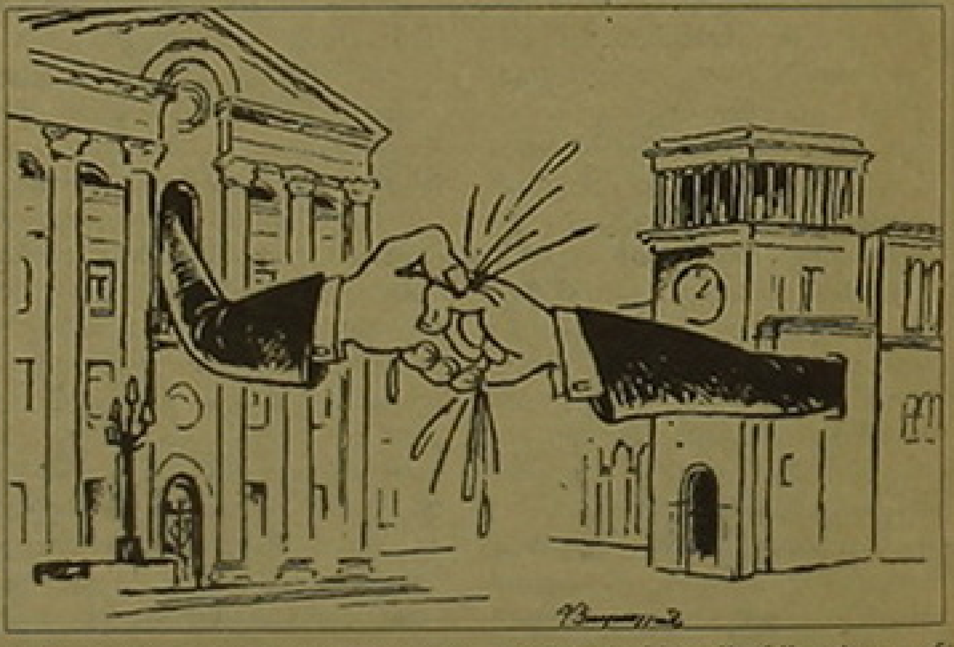

Նախընտրական ընծա Վանաձորի եւ Սյունիքի բնակիչներին

ԱԺ վերջին այս քվեարկությունը լիարժեք կարելի է համարել նախընտրական լավագույն քայլը, որին կարող էին խիզախել պատգամավորները՝ ընդ որում կառավարության մատուցմամբ: Վանաձորի, Ագարակի, Կապանի բնակիչները հնարավորություն կստանան նոր ստեղծվող աշխատատեղերում փորձել վաճառել իրենց աշխատուժը ընդունելի պայմաններով: Նշենք, որ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Հայկ Գեւորգյանի վկայակոչմամբ «Պրոմեթեւս քիմտրոն» ընկերության հետ կառավարության քննարկած բիզնես ծրագրով նախատեսվում է Վանաձորի քիմիական եւ քիմիական մանրաթելերի գործարաններում, ՋԷԿ-ում աշխատողների համար սահմանել միջինը 200 դոլար աշխատավարձ: Բայց անաչառ լինելու համար փաստենք, որ բացառիկ արտոնություններ տրամադրելու օրինագծերի քննարկմանը մասնակցեցին հույժ սակավաթիվ պատգամավորներ: Ռեկորդայինը բնապահպանության նոր նախարար Գեւորգ Վարդանյանի զեկուցումն էր, որի ունկնդրությանը մասնակցում էին երեք պատգամավոր: Բնապահպանության նախարարն առաջարկում էր Հայաստանին ընդգրկվել «Վտանգավոր թափոնների անդրսահմանային փոխադրման եւ դրանց հեռացման նկատմամբ հսկողություն սահմանելու» Բազելյան կոնվենցիային: Բայց նախարարը հիշաչար չէր, բացի այդ հնչակյան պատգամավոր Էռնեստ Սողոմոնյանը ստանձնել էր բոլորին պարտադիր հարցեր ուղղելու պարտականությունը: Ճիշտ է, հարցերը զուրկ էին բովանդակային նշանակությունից, բայց ձեւականորեն ԱԺ-ում ստեղծվեց քննարկման պատրանք:

Արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանին արտոնեցին Սյունիքի դատավորների կազմը ընդլայնել, քանզի այնտեղ դատարաններն աշխատում են գերբեռնված:

Սակագների հարցը՝ մարտի 29-ին

Թերբեռնված ԱԺ-ին սպասում է հիշարժան երկուշաբթի՝ մարտի 29-ին, 18:00 կհրավիրվի ԱԺ արտահերթ նստաշրջան, ուր սակագները սառեցնելու մասին օրինագիծը պետք է դրվի քվեարկության երկրորդ ընթերցմամբ եւ ամբողջությամբ ընդունելու համար: Նախաձեռնողներն արդեն հայտարարում են, որ ժողովուրդն իրենց սպասելու է՝ ԱԺ դարպասների առջեւ: Ըստ նախնական կանխատեսումների, սակագների սառեցման համար ԱԺ շուրջ հավաքված ցուցարարների թիվը պետք է լինի մոտ 5 հազար: Նախաձեռնողները հուսով են, որ անկարգություններ տեղի չեն ունենա: Ժողովուրդն իր ճնշման շնորհիվ 95 թ. հուլիսի 5-ի իր ընտրյալներին կամ չընտրյալներին կստիպի ընդունել որոշում: Մեր կողմից հիշեցնենք, որ ի պատասխան «Ազգի» վարչապետ Արմեն Դարբինյանը հայտարարել էր, թե ժողովրդով վախեցնել պետք չէ: «Ժողովուրդ մենք էլ կարող ենք բերել»: Սպասենք մինչ երկուշաբթի:

ՆԱԻՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Արծրուն Մարգարյանը իրոք ինքն է կրակել իր ոտքին

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ գլխավոր դատախազության հասարակական կապերի եւ լրատվության բաժնից հաստատեցին մամուլում («Առավոտ»– խմբ.) հրապարակված այն տեղեկությունները, համաձայն որոնց, 1998 թ. հունվարի 20-ին ՀՀ ՆԳ եւ ԱԱ փոխնախարար, ներքին զորքերի հրամանատար Արծրուն Մարգարյանն ինքն է կազմակերպել իրեն մարմնական վնասվածքներ պատճառելը: Նախաքննությամբ հաստատվել է, որ Ա. Մարգարյանն ինքն էր կրակել իր մի ոտքին, իսկ մյուս ոտքին կրակել էր միլիցիայի հատուկ օժանդակ ջոկատների (ՄՀՕՋ) գնդի բուժծառայության պետը, որի եւ այլոց ցուցմունքներով էլ բացահայտվել է այդ գործը:

Բաց դռների օր Նոր Նորքի «Շտապ օգնության» հիվանդանոցում

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մարտի 27-ը Երեւանի Նոր Նորքի «Շտապ օգնության» գիտաբժշկական կենտրոնում բաց դռների օր է: Ինչպես հայտնեց հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ Ռոբերտ Օրգուսյանը, այդ օրը հիվանդներին անվճար խորհուրդներ կտան տարբեր մասնագիտության բժիշկներ՝ սրտաբաններ, ուրոլոգներ, վիրաբույժներ, նյարդաբաններ, նյարդավիրաբույժներ, տոքսիկոլոգներ, պուլմոնոլոգներ, գաստրոէնտերոլոգներ եւ քիթ-կոկորդ-ականջի մասնագետներ: Անհրաժեշտության դեպքում հիվանդները կհոսպիտալացվեն: Այդ օրը կաշխատեն նաեւ ախտորոշման ծառայությունը, լաբորատորիան:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

Հայ հեղափոխական դաշնակցությունը, կուսակցության տնտեսական հանձնախմբի նախագահ Թաթուլ Մանասերյանի հեղինակությամբ, մշակել եւ ՔԽ սոցիալ-տնտեսական հանձնաժողովի դաշին էր ներկայացրել Հայաստանի տնտեսության քննարկման մասնակիցների կազմը՝ ֆինանսների նախարարի գլխավոր խորհրդական, արժեթղթերի վարչության պետ, արդյունաբերության, գյուղատնտեսության, էներգետիկայի նախարարությունների վարչությունների պետեր, կառուցվածքային բարեփոխումների նախաձեռնման օրենքն ընդունված է դեռեւս 1992 թ.-ին (մինչդեռ խոսքը հեռանկարային մոտեցումների մասին է), տեղական արտադրությունը խթանելուն ուղղված արտոնությունների մասին առաջարկներին ի պատասխան հավաստվում, թե կառավարությունը ՀՀ Սահմանադ-

ԱՍՈՒԼԻՍ

ՀՀ զարգացման այլընտրանքային ծրագրի հեղինակները հիասթափված են

զարգացման այլընտրանքային ծրագիրը («Հայաստանի տնտեսական առողջացման առաջնահերթությունները»), որը քննարկումների ընթացքում վերամշակվել էր եւ ներկայացվել ՔԽ ուշադրությանը, փետրվարի 4-ին արժանացել 11 կուսակցությունների հավանությանը եւ առաջարկվել ՀՀ կառավարությանը սոցիալ-տնտեսական համաձայնության մշակման համար հիմք ընդունել տալու ակնկալիքով: Կառավարությունը, մեկուկես ամիս անց, վերջապես քննարկելով փաստաթուղթը, 18 էջանոց տեղեկանք էր ղրկել ծրագրի հեղինակներին, որից նրանք, մեղմ ասած, հիասթափված են: Երեկ Արմենպրեսի սրահում հրավիրված ասուլիսում այդ առթիվ իրենց դժգոհությունն արտահայտեցին հինգ կուսակցությունների (ՀՅԴ, ՍԻՄ, ԳիԱրՔՄի, ՀԴԿ, Մտավորականների միություն) ներկայացուցիչները՝ կառավարության վերաբերմունքը եւ պատասխանը հնգամսյա քննարկումների բովում ծնված ծրագրի վերաբերյալ անլուրջ եւ ձեւական գնահատելով:

Թաթուլ Մանասերյանն, «առանց ավելորդ մեկնաբանությունների», հրապարակեց ֆինանսների նախարարությունում տեղի ունեցած ռարների երկու օգնականներ (վերջիններիս մասնակցությունը, պրն Մանասերյանի համոզմամբ, հակասում է ՀՀ օրենսդրությանը, քանզի այդորինակ քննարկումներն օգնականների իրավասությունների մեջ չեն մտնում): Քննարկմանը չեն մասնակցել ծրագրում ընդգրկված կարեւորագույն ոլորտների բանկային, մաքսային եւ հարկային համակարգերի, սոցիալական ապահովության բնագավառի ներկայացուցիչները, հրավիրված չեն եղել ծրագրի հեղինակները:

Տեղեկանքում ի հակակշիռ ներկայացված փաստաթղթի, բերված փաստարկները կցկտուր են, նույնիսկ անհեթեթ, հակասության մեջ են ինչպես առկա իրողությունների, այնպես էլ կառավարության որդեգրած մոտեցումների նկատմամբ: Օրինակ, արժեթղթերի շուկայի ձեւավորման անհրաժեշտության վերաբերյալ ասվում է, որ շուկան արդեն իսկ ձեւավորված է (մինչդեռ երկու օր անց վարչապետը հրապարակավ արձանագրում է վերջինիս անհրաժեշտությունը), սեփականաշնորհման հեռանկարային, ռազմավարական ծրագրի մշակման վերաբերյալ նշվում, թե ապատեսականացման եւ սեփականաշնորհման համաձայն, միաժամանակ հարկային խաղաղականություն է վարում (մինչդեռ որոշակի արտոնություններ արդեն իսկ գործում են):

Վերջին հաշվով հայեցակարգային այս ծրագիրը ՀՀ Նախագահի նախընտրական ծրագրի իրականացմանն աջակցելու փորձ է՝ չվճարվող աշխատանք, որի համար կառավարությունը շնորհակալություն անգամ չհայտնեց, լրագրողների հարցերին պատասխանելով ասաց պրն Մանասերյանը՝ ափսոսանք հայտնելով, որ կառավարությունն անտեսել է ծրագրի արժանիքները՝ միայն խոցելի դրույթներ հայտնաբերելով: Իսկ ասուլիսի նպատակը կառավարությանը վարկաբեկելը չէր, այլ գործադիր իշխանության ուշադրությունը եւս մեկ անգամ ներկայացված ծրագրի վրա բեւեռելը: «Հայաստանի տնտեսության առողջացման առաջնահերթություններին» հավանություն տված կուսակցությունների քերի ներկայությունն ասուլիսում, ըստ պրն Մանասերյանի, առկա հակասությունների վկայությունը չէ. խնդիրն ընդամենը կուսակցություններին ի մի բերելն էր:

ԱՆԻՏԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ-ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ

Ալավերդիում նշվեց հույն ժողովրդի Անկախության տոնը

Մարտի 25-ին Ալավերդու հունական համայնքը (նախագահ՝ Անժելա Կիլինկարովա) նախաձեռնել էր Հունաստանի ազգային տոնին՝ Անկախության օրվան նվիրված հանդիսություն:

«Այսօր հույն ժողովրդի ազգային տոնն է, շնորհավորելով ներկաներին, ասաց Հայաստանի հունական համայնքների ֆեդերացիայի նախագահ Ալբերտ Կիլինկարովը, այս տոնը նշում են նաեւ հայրենիքից դուրս գտնվող բոլոր հույները: Ճակատագիրը մեր նախնիներին բերել է Հայաստան: Փառք Աստծո, որ մեզ բախտ է վիճակվել ապրել հայ մարդու կողքին: Այս երկիրը, որը մեր երկրորդ հայրենիքն է, իր հյուրընկալ հարկի տակ ապաստան է տվել հույներին: Մենք ծնվել, ապրել եւ աշխատել ենք հայոց հողում, ուրախացել ենք Հայաստանի հաջողություններով, որոնցում քիչ դեր չեն ունեցել մեր հայրենակիցները, միասին տխրել ենք անհաջողությունների համար: Մենք երբեք մեզ օտար չենք զգացել այստեղ, բարեկամության, եղբայրության էստաֆետը շարունակելու են մեր զավակները»:

Հունական եւ հայկական երաժշտության ներքո պարահրապարակ են մտնում ներկաները, հանքափորն ու մետալուրգը, բժիշկն ու մանկավարժը, բոլոր նրանք, ովքեր իրենց ողջ կյանքը անց են կացրել Ալավերդիում եւ նրա շրջակա բնակավայրերում, ովքեր իրենց համեստ ու արժեքավոր նպաստն են ներդրել մարզի տնտեսության զարգացմանը: Իսկ այդպիսիք շատ են եղել՝ Լազրեւներ, Սարիեւներ, Ֆեոֆանովներ, Գարգալաջեւներ... ո՞ր մեկին թվես: Հանրապետության մետալուրգիական արդյունաբերության զարգացման պատմությունը հարուստ է հույների անուններով: Ֆաշիզմի դեմ մղված աշխարհամարտում հերոսի կոչման արժանացած Կոնստանտին Խաչեւը նույնպես Լոռվա ծնունդ էր:

Մինչեւ ուշ երեկո տոնակատարությունը շարունակվեց: Ուրախ ու անկաշկանդ մթնոլորտում, լռեցու արտաքսեց խոսք ու զրույցի ուղեկցությամբ, նշվեց տոնը՝ հավաստելով հայկական ծագում ունեցող հույն պետական-քաղաքական ականավոր գործիչ Էլեւֆթերիոս Վենիզելոսի խոսքերը. «Ամբողջովին հավաստում եմ, որ երկու ազգերը պետք է իրագործեն մի ընդհանուր առաքելություն»:

ԱՆԱՍՏԱՍ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ,
Ալավերդի-Երեւան

Թուրքիայում դադարեցվել են քրդական հեռուստատեսության հեռարձակումները

Թուրքիայում դադարեցվել են քրդական հեռուստատեսության հեռարձակումները: Այդ փաստը հայաստանաբնակ քրդերը համարում են իրենց հասցված երկրորդ հարվածը՝ Օջալանի ձերբակալումից հետո: Դրանով նրանք իրենց զրկված են համարում հոգեւոր հենարանից: Քրդական աշխատավորական կուսակցության առաջնորդի դատավարությունը նախնական ապրիլի 24-ը հայտարարելու մեջ նրանք ենթատեքստ են տեսնում՝ ձեզ հետ էլ նույն ցեղասպանությունը կլինի, ինչ կատարվեց հայերի հետ: Քրդերը դատապարտեցին աշխարհի տերություններին՝ 40 մլն քուրդ ժողովրդի ճակատագրի հանդեպ անտարբեր գտնվելու համար, մինչդեռ իրար են անցել «մի կիսաս Կոսովոյի համար»:

Սակայն դա չի հուսահատեցնի նրանց՝ դադարեցնելու պայքարը Օջալանի ազատության եւ հեռուստատեսության հեռարձակումները վերականգնելու համար: Պայքարը կկրի խաղաղ բնույթ՝ քայլերթավ, ցույցեր: Առաջիկա երկու օրերին Նովրուզի տոնակատարությունները նույնպես նվիրվելու են Օջալանին: Տոնակատարությանը մասնակցելու նպատակով Հայաստան էին ժամանել Եվրոպայում բնակվող երկու քուրդ երգիչներ՝ դրանով իրականություն դարձնելով «իրենց համար հեռավոր ցնորքի պես Հայաստանում» լինելը: Երեւանի քրդական կենտրոնում մարտի 26-ին հրավիրված մամուլի ասուլիսի ժամանակ նրանք պատեհ առիթ ունեցան արտահայտելու իրենց սերն առ հայ ժողովուրդը:

Ս. Պ.

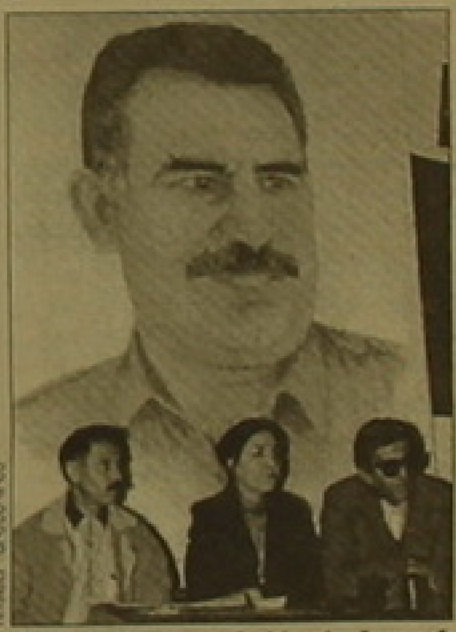

«Դեռ կծնվեն Ստալին, Տիտո եւ Ժուկով»

Հայկոմկուսը բողոքում է, քանի դեռ ՆԱՏՕ-ն չի դադարեցրել ագրեսիան

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Մարտի 26-ին Հայաստանի կոմունիստական կուսակցությունը կրկին բողոքի ցույց անցկացրեց Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան շենքի մոտ: ՀԿԿ երեւանի խաղկոմը մտադիր է ցույցեր կազմակերպել ՆԱՏՕ-ին պատկանող երկրների դեսպանատների եւ ներկայացուցչությունների դիմաց այնքան ժամանակ, քանի դեռ ԱՄՆ-ը եւ ՆԱՏՕ-ի մասնակից մյուս երկրները չեն դադարեցրել զանգվածային հրթիռառմբահարվածները Հարավսլավիային:

Մի քանի հարյուր ցուցարարներ վանկարկում էին «Ամերիկա՝ ֆաշիստ», «Քլինթոն՝ ֆաշիստ, բանդիտ, ահաբեկիչ», «Անհետացի՛ր, ՆԱՏՕ», «Ոժ, բարեկամություն, ԽՍՀՄ», «Յանկինե՛ր, դո՛ւրս Հայաստանից»: Ցուցարարները խանդավառությամբ այրեցին ԱՄՆ-ի պետական դրոշը, իսկ ԱՄՆ դեսպանատան շենքը «ծվակոծեցին»: Բողոքի ցույցին մասնակցում էին նաեւ Հայաստանի քրդերի ներկայացուցիչները: ԱՄՆ դեսպանատան շենքը օղակված էր ՆԳ զորքերի եւ հասուկ նշանակության զորքերի կողմից:

Ըստ ՀԿԿ երեւանի խաղկոմի առաջին քարտուղար Յուրի Մանուկյանի, ԱՄՆ-ը իրավունք չունի միջամտելու այլ պետությունների ներքին գործերին եւ «որոշել, թե ինչպես նրանք պետք է ապրեն», իսկ Բիլ Քլինթոնը «լկտիացել է այն պատճառով, որ չկա ԽՍՀՄ-ը, սակայն թող նա իմանա, որ դեռ կծնվեն Ստալին, Տիտո եւ Ժուկով»: Ըստ նրա, Հայաստանը պետք է դատապարտի ՆԱՏՕ-ի ագրեսիան, քանի որ «ՆԱՏՕ-ն եւ ԱՄՆ-ը, որոնք համաշխարհային ժանդարմի դեր են ստանձնել եւ ամբողջ աշխարհում ֆաշիզմ տարածողներ են, բացառություն չեն անի. նրանք պատրաստ են իրենց կամքը թելադրել ցանկացած տարածաշրջանում... այն նախապես հայտարարելով իր ազգային շահերի գոտի»:

Ակներեւ է, որ դարաբաղյան հարցը չի լուծվի խաղաղական ճանապարհով եւ փակուղի կմտնի, իսկ այս պայմաններում «ոչ մի երաշխիք չկա, որ Հայաստանը եւ Լեռնային Ղարաբաղը ծնկի չեն բերվի» նույն այդ եղանակով, հայտարարեց Մանուկյանը: Այդ պատճառով, ինչպես Հայաստանն է արձագանքում համաշխարհային մասշտաբի անարդարությանը, նույնպիսի վերաբերմունք էլ պետք է սպասի իր նկատմամբ:

Մանուկյանի կարծիքով, Հայաստանը, որ եղել է տեսել, իրավունք չունի լռելու, քանի որ ԱՄՆ-ը եւ ՆԱՏՕ-ն այսօր ցեղասպանություն են իրագործում սերբ ժողովրդի նկատմամբ:

Քաղկոմի քարտուղարն ընդգծեց, որ ՀԿԿ-ին չի գոհացնում Ռուսաստանի պասիվ եւ սպասողական դիրքորոշումը սերբ ժողովրդի ճակատագրի նկատմամբ: Ըստ նրա, Ռուսաստանը պետք է համարժեք պատասխան տա, օրինակ, հրաժարվել հարվածներ հասցնի Միջերկրական ծովում տեղաբաշխված ՆԱՏՕ-ի ռազմածովային ուժերին:

Բլեյանը եւ նրա պաշտպանը ժխտում են մեղադրանքները

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Մարտի 26-ին Երեւանի դատախազությանը կներկայացվի «Նոր ուղի» կուսակցության նախագահ, «Մխիթար Սեբաստացի» կրթահամալիրի տնօրեն Աշոտ Բլեյանի դեմ քրեական գործով պաշտպանական կողմի գանգատը՝ նրան որպես մեղադրյալ ներգրավելու որոշման դեմ: Այս մասին «Օրագիր» թերթի խմբագրությունում տեղի ունեցած մարտի 26-ի մամուլի ասուլիսում հայտնեց մեղադրյալի պաշտպան Տիգրան Ջանոյանը, նշելով, որ գանգատում բերված են լրջագույն հիմնավորումներ:

Պաշտպանը եւ նրա պաշտպանյալը նախօրեին Երեւանի դատախազի մամուլի ասուլիսը, որում վերջինս մանրամասներ ներկայացրեց Աշոտ Բլեյանի դեմ հարուցված եւ դեռեւս չավարտված գործի նախաքննության մասին, որակեցին որպես արտահիրավական, միջինգային արդարադատության դրսեւորում: Նրանց կարծիքով, ասուլիսի նպատակն էր մի քանի հակաօրինական դետալների հիման վրա ստեղծել մեղադրանքի պատրանք եւ այդպիսով՝ հասարակական կարծիք ձեւավորել գործի եւ Բլեյանի անձի շուրջ:

Աշոտ Բլեյանը եւ Տիգրան Ջանոյանը պնդում են, որ մեղադրանքներն «անհիմն են, անօրինական եւ հնարովի»: Մասնավորապես, պաշտպանական կողմի պնդմամբ, լուսավորության նախարարի պաշտոնակատար եղած ժամանակ Բլեյանը սոսկ հրաման է արձակել «Դասագիրք-95» մրցույթն անցկացնող հանձնաժողով ստեղծելու մասին՝ փոխնախարար Թոփալյանի գլխավորությամբ, եւ անհիմն են նախաքննական մարմնի ձեւակերպումներն այն մասին, թե Բլեյանը հանձնարարել է մրցույթի հաղթող ճանաչել ՌԴ Վոլգոգրադ քաղաքի «Սուսաննա» անհատական ձեռնարկությանը եւ «Նոր դպրոց» հրատարակչության ու վերնարկությանը եւ «Նոր դպրոց» հրատարակչության ու վերջինիս միջեւ պայմանագիր կնքել: Իսկ Բլեյանն է հաստատել պայմանագիրը, որովհետեւ հիվանդության պատճառով այն չէր կարող հաստատել հանձնաժողովի նախագահը: Պաշտպանը պարզաբանեց, որ սկզբնապես պայմանագիրը կնքվել է «Նոր դպրոց» հրատարակչության եւ «Պրիզմա» ՍՊԸ-ի միջեւ՝ «Պրիզմա»-ի հաշվեկշռի, ստացած գումարի դիմաց գույքով փոխհատուցելու պարտավորության, բանկային հիմնարկի կողմից երաշխավորագրի առկայությամբ: Սակայն հետագայում «Պրիզման» խնդրել է պայմանագրով նախատեսված գումարը փոխանցել ոչ թե իր, այլ «Սուսաննա» ԱՁ-ի հաշվին, ինչի համար պատասխանատվություն է կրում միայն պայմանավորվող կողմը:

Ըստ պաշտպանական կողմի, խարդախությունը բացառվում է 9 մանկավարժների կողմից մեկ տարի ժամկետով 1-ական մլն դրամ տրամադրելու դրվագով: Նախ, գումարը ծախսվել է պայմանագրում նշված նպատակներով՝ կրթահամալիրում շինարարություն կատարելու նպատակով, պայմանագիր կնքող կողմի կողմից երկարաձգվել է, եւ «տուժող կողմը»՝ մանկավարժները որեւէ բողոք չեն ներկայացրել նախաքննական մարմնին եւ իրենց խարդախության զոհ չեն համարում:

Տիգրան Ջանոյանն անհիմն է համարում նաեւ խարդախության հանցակազմով մեկ այլ դրվագով ներկայացված մեղադրանքը. կրթահամալիրի առողջացիստական տնօրեն Լեւոն Դոնոյանի հայտարարությունը կրթահամալիրի տնօրենի պահանջով 1400 դոլար տալու մասին, ըստ նրա, հակասական է եւ չհստակեցված: Հակասություններ կան նաեւ Դոնոյանի եւ կրթահամալիրի գործադիր տնօրենի (որին, ըստ գործի նյութերի, փոխանցվել է նշված գումարը) ցուցմունքների միջեւ:

Աշոտ Բլեյանը, ըստ պաշտպանական կողմի, որեւէ առնչություն չունի ինչպես հաշվանցումների, այնպես էլ տարիֆիկացիաներում հավելագրումների հետ. վերջինս գտնվում էր կրթահամալիրի մեջ մտնող դպրոցների տնօրենների իրավասության շրջանակներում:

Հայտարարելով, թե «1998 թ. փետրվարին Հայաստանում մի խումբ մարդիկ բռնի յուրացրել են իշխանությունը, կասեցրել սահմանադրական կարգը եւ երկրում հաստատել կամայականություն», Աշոտ Բլեյանը նշեց, որ «երբ սահմանադրական Հայաստանի ապագան, կոռուպցիայի հարցերի լուծումը պահանջում է, որ Բլեյան Աշոտը նստի, Բլեյան Աշոտը հանգիստ կնստի»: Պրն Բլեյանը հայտարարեց, որ ինքը որեւէ մտադրություն չունի հանրապետությունից մեկնելու. ավելին, առաջին իսկ օրն անձնագիրը հանձնել է քննիչին, ասելով՝ «կդնես սեյֆում, որ Դուբայում չհայտնվեմ»:

ԱԶԳ

Ընտրական

ՃԵՊԱԶՐՈՒՅՑ

«Վահան Հովհաննիսյան + 30»՝ նոր ԱԺ-ի դաշնակցական խմբավորումը

ԱԺ ընտրություններին մնացել է 65 օր: Եվ չնայած Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովում համամասնական ընտրակարգով գրանցման ժամկետը (մարտի 25-30) արդեն սկսվել է, շատ քաղաքական ուժեր դեռ շարունակում են լռել: ՀՅԴ ԳՄ ներկայացուցիչ Արմեն Ռուստամյանը պարզաբանում է, թե պատրա՞ստ է արդյոք Դաշնակցության ընտրացուցակը, եւ ի՞նչ մտքեր ունի կուսակցությունն այս խորհրդարանական ընտրությունների հետ կապված առհասարակ:

Այսօրվա դրությամբ ՀՅԴ-ն ընտրությունների կգնա միայնակ, առանց որեւէ դաշինքի: Ինչ վերաբերում է ընտրացուցակին, ապա, պրն Ռուստամյանի հավաստմամբ, այստեղ հաստատ է մեկ փաստ միայն. ԳՄ-ն իր ողջ կամ գրեթե ողջ կազմով ներկայացված կլինի: Չի բացառվում նաեւ անկուսակցական անունների գոյությունը ցուցակում՝ պայմանով, որ վերջիններս լինեն դաշնակցական ավանդույթներ կրող եւ որոշակի հեղինակություն վայելեն ժողովրդական շրջանակներում:

– Պրն Ռուստամյան, ինչպե՞ս եք պատկերացնում ԱԺ ընտրությունների ազատության եւ արդարության վերահսկելիությունը:

– Ընտրությունների ազատության եւ արդարության երաշխիքը միայն մայիսի 30-ին ընտրական գործընթացը վերահսկելը չէ: Այդ մասին պիտի հոգալ դեռ նախընտրական շրջանում:

Նախ, ազատ եւ արդար ընտրությունների գլխավոր երաշխավորը պիտի լինի պետությունը՝ մշակելով հստակ մեխանիզմներ, օպերատիվ հակազդեցության միջոցներ խախտումների դեմ: Երկրորդ, ազդեցիկ քաղաքական ուժերը (ՀՅԴ, Հանրապետական կուսակցություն, ԱԺՄ, ՀԺԿ, ՀԿԿ, ԻՄ), որոնք ճյուղավորված կառույցներ ունեն, վերջապես ասելիք ունեն, պիտի համախմբվեն հստակեցնելու խաղի կանոնները, ճշտելու առաջնահերթությունները, եւ այս ամենը իշխանությունների հետ համաձայնեցնելով:

Ողջունելի կլիներ համաձայնության գրավոր փաստաթղթի ստորագրումը: Եվ վերջապես երրորդ կարեւոր գրավականը ժողովրդի ակտիվ մասնակցությունն է ընտրություններին: Չէ՞ որ կեղծիքների մեծ մասն ընտրողների պասիվությունից է: Անձը չի գնում քվեարկության, բայց նրա փոխարեն քվեարկում են: Ընտրողների չքվեարկելն էլ ծնում է անօրինականությունների առյուծի բաժինը: Այնպես որ, եթե մեր ժողովուրդը կամենում է ի վերջո ծեւավորել ներկայացուցչական մարմին, պիտի գնա ընտրելու: Հուսով եմ, որ գեթ 60-70 տոկոսի մասնակցություն կապահովվի:

– Իրակա՞ն եք գնահատում ընտրական նոր օրենքի հետ կապված ԱԺ ընտրությունները բոյկոտելու որոշ քաղաքական ուժերի հայտարարությունների իրագործումը:

– Չեմ բացառում: Մեր այսօրվա քաղաքական դաշտը եւ հատկապես ընդդիմության դաշտը շատ խայտաբղետ է: Որոշ քաղաքական ուժեր գիտակցելով, որ ժողովրդի մեջ իրենց վարկն ընկել է եւ նույնիսկ ամենաարդար ընտրությունների դեպքում չեն անցնի 5 տոկոսի սահմանը, հենց սկզբից իրենց ապահովագրում են որակումներով, թե միեւնույն է՝ այս երկրում հնարավոր չեն ազատ եւ արդար ընտրություններ:

Եթե բոյկոտի հայտարարություններ իսկապես լինեն, եւ գտնվեն քաղաքական ուժեր, որ մերժեն ազատ, արդար ընտրությունների վերահսկմանը միտված փաստաթղթի ստորագրումը, ապա դրանով կապացուցեն միայն, որ անկեղծ չեն մեր երկրում ժողովրդավարություն հաստատելու իրենց ցանկություններում: Այսօր քաղաքական այնպիսի վիճակում չենք, երբ ամեն ինչ կորած է, երբ չի երեւում լույսը թունելի վերջում, եւ մնացել է միայն բոյկոտի ճանապարհը: Բոյկոտի քաղաքական նախադրյալներ այսօր չեմ տեսնում:

– Ձեր կանխատեսումները. քանի՞ տեղ կունենաք ԱԺ-ում:

– Պայքարելու ենք բոլոր 131 տեղերի համար: Մենք որեւէ սահման չենք նշել, քանզի դա սպանում է պայքարի ոգին:

Եթե ավելի իրական, կարծում եմ՝ «Վահան Հովհաննիսյան + 30» արտահայտությանը մոտ մի թիվ կունենանք:

– Ասել է թե՝ ԱԺ տեղերի համար ՀՅԴ-ն պայքարելու է նաեւ մեծամասնակա՞ն ընտրակարգով:

– Անշուշտ: Եվ կլինեն անուններ, որ կկրկնվեն մեծամասնական եւ համամասնական ցուցակներում:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՑՈՒ-ԱՄԲՈՆ

Գեղի ընտրություններ՝ պարզելով, ոչ թե՝ պղտորելով

Հայաստանի քաղաքական բոլոր խավերը հիմա ձգտում են հաջողության Ազգային ժողովի մոտակա ընտրություններում: Այդ նպատակին հասնելու համար կա հիմնականում երկու ճանապարհ: Մեկը՝ կոնկրետ օգտակար, եղածը լավացնելով, մյուսը... մինչեւ անունը տալը նախ բերենք իր օրինակը:

«Հայրենիք» պատգամավորական խումբը Ազգային ժողովում օրինագիծ է առաջարկել՝ էներգիայի գինը իջեցնել նախկինին (25 դրամից՝ 15): Ես, որպես սպառող, կցանկանայի, որ գինը նախկինից էլ շատ իջնի: Բայց, որպես քաղաքացի, կուզեի սկզբում իմանալ՝ ի՞նչ հետեւանքներ կարժենանանք, եթե առաջարկված օրինագիծը իրականանա: Գործադիր իշխանությունը միանշանակ պատասխանում է՝ էներգապատասխանման տնտեսությունն այդ քայլով քայքայիչ հարված կստանա եւ կոնկրետ ինչ ձեւով, դրա մասին վկայում է պարոն Մովսիսյանի գլխավորած գների անկախ հանձնաժողովի հայտնի զեկույցը, որի քննարկման ժամանակ Ազգային ժողովում ընդդիմադիրները չկարողացան կոնկրետ հակաճառել՝ միայն ընդհանուր բառերով դեմ դուրս եկան:

Օրինագիծը պաշտպանողներից միայն պատգամավոր Ա. Սաղոյանն է կոնկրետ փաստ բերել, որ մեր իշխանությունը հարեւան Վրաստանին էլեկտրաէներգիան վաճառում է շատ ավելի էժան, քան սեփական ժողովրդին: Այդ փաստի նկատմամբ ես, որպես քաղաքացի եւ ընտրող, կարտահայտեմ սեփական կարծիքս: Եթե մեր գեղջի դիմաց մեր հարեւանից ոչ մի արտոնություն չենք ստանում, ապա իշխանավորները լուրջ մեղք են գործում, որը անհետեւանք թողնել չի կարելի: Իսկ հակառակ դեպքում մեղքը ընկնում է հարց բարձրացնողի վրա:

«Հայրենիք» խմբի անդամները եւ ուրիշները էլեկտրաէներգիայի գնի բարձրացման դեմ ուղղված ջանքերը բացատրում են ժողովրդի հոգսը թեթեւացնելու ձգտումով: Բայց ոնց հավատանք այդ «ձգտմանը», եթե (ինչպես վկայում է նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանի ելույթը Ազգային ժողովում) 1993-94 թ., ամենադժվարին ժամանակաշրջանում, երբ մեկ տարվա ընթացքում էլեկտրաէներգիայի գինը ֆանտաստիկորեն աճեց՝ 35 անգամ (20 լումայից՝ 7 դրամ), «Հայրենիք» խմբի առաջնորդ է. Եգորյանը եւ իր մտերիմ ընկերները ոչ մի անգամ խորհրդարանում ձայն չբարձրացրին կատարվածի դեմ: Եվ այսօր էլ նախագծի հեղինակները կլռեին, եթե իշխանությունը նախկինը լիներ եւ ընտրությունները կեղծելու հնարավորությունը անցյալի պես հեշտ լիներ:

Չեմ կարող վստահ ասել, որ ընտրությունները լիովին արդար կանցնեն: Բայց որ կտրուկ ավելի օրինական կլինեն 1995թ. համեմատությամբ, կասկած չկա: Ժողովրդի օրինական ձայնի հնարավորությունն այսօր կտրուկ աճել է: Հենց այդ պատճառով էլ բոլոր քաղաքական ուժերը ձգտում են ընտրության պահին սիրաշահել ընտրողներին, շահել մեծամասնության համակրանքը: Եվ այդ ձգտումը հասկանալի է եւ լիովին ընդունելի, ինչն էլ իրականացնում են մեր տարբեր առողջ քաղաքական ուժերը՝ տարբեր օգտակար ձեւերով: Բայց միանշանակ անընդունելի են այն սիրաշահելի «լավությունները», որոնք այսօր դուրեկան լինելով, վաղը թունավոր հետեւանքներ կունենան: Վերջինս կատարում են երկու տեսակի մարդիկ՝ կամ չհասկացողները, միամիտ անմեղները, կամ էլ՝ ձուկ որսալու համար ջուր պղտորողները: Ի՞նչ ձեւով: Շատ հասարակ: Առաջին տարբերակը՝ դրական տրամադրության տակ շահել ընտրողների ձայները: Երկրորդը՝ նրանք, ովքեր կզգան, որ հաջողության չեն արժանանա, կհրաժարվեն ընտրություններից՝ անվստահություն հայտնելով ներկա «անարդար» իշխանությանը եւ իրենց ձեւացնելով «արդարության» կողմնակից՝ սկզբունքային ընդդիմադիրներ, դրանով ինչ-որ մի բան շահելով:

ԱՐԿԱԴԻ ՄԱՐՈՒԹՅԱՆ
Քաղաքացի

ՏԵՍԱԿԵՏ

Ընտրական օրենսգիրք. «Ջուր ջանք, անօգուտ վաստակ»

Նախկացու այս խոսքերը հիշեցի, երբ քաղաքական ուժերը նորաստեղծ օրենքը միաբերան որակեցին «անկատար»

«Այսօրվա խորհրդարանում մեծամասնություն կազմող «Երկրապահ» կամավորական խումբը (որն արդեն երեւի կցրվի մի քանի օր հետո) առանց հանրապետության ներկա իրավիճակին, հեռանկարին նայելու, անձնական շահերին համապատասխանեցնելով, քվեարկեց Ընտրական օրենսգրքի այն տարբերակի օգտին, որը Հայաստանում անհատական, փողատեր, խմբակային շահերից է բխում, այլ ոչ քաղաքական նորմալ դաշտ ձեւավորելու շահերից»:

Սա ԱԺՄ վարչության անդամ Ֆիլարետ Բերիկյանի կարծիքն է: ԳիԱՐՔՄի կուսակցության նախագահ Ալեքսանդր Աղամալյանը նույնպես գտնում է, որ ներկայիս օրենսգիրքն ավելի ժողովրդավարական չէ, քան նախորդը: Ըստ նրա, այն քաղաքական ուժը, որը խորհրդարանում գերիշխում է, միշտ էլ փորձում է ընդունել իր համար հարմար օրենք:

Մինչդեռ, այս եւ նման մեղադրանքներին ի պատասխան, ՀԿԿ խորհրդի փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանը հավաստում է. «Ուշադիր ուսումնասիրելու դեպքում բոլորի համար ակնհայտ կդառնա, որ օրենքում եղած վրիպակները «Երկրապահ» պատգամավորական խմբի կամ նրա մեծամասնությունը կազմող «Հանրապետական» կուսակցության համար որեւէ բարենպաստ պայման չեն ստեղծում ընտրությունների ժամանակ»:

Բացի այն հիմնական վեճից, որն ընթանում է համամասնականի եւ մեծամասնականի, բանակի մասնակցության, հանձնաժողովների, ընտրացուցակների շուրջ, պրն Բերիկյանը մատնացույց արեց այն անկատարությունը, որ կա առ այսօր փոփոխությունների հետ կապված:

– Քրեական պատասխանատվության մասին մի խոսկայական գլուխ, որ երկրապահները վերջին պահին հանեցին Ընտրական օրենսգրքից, դեռ քրեական օրենսգիրք չեն մտցրել:

Ըստ ԱԺՄ վարչության անդամի (որը նաեւ ԿԸՀ անդամ է), դեռ ահագին ներքին ակններ կան դրված, որոնք կերեւան ընտրությունների արդյունքում: Նա դրանց թվին դասեց ընտրացուցակները, քաղաքապետ-համայնքապետների եւ նախարարների առաջադրվելու իրավունքը համարելով անհեթեթ: «Իրավունք ունե՞ն առաջադրվելու, թող դուրս գան աշխատանքից, առաջադրվեն բոլորի հետ: Պատկերացրեք մի որեւէ քաղաքապետ ինքը կազմում է ընտրողների ցուցակները, ինքը վարում է այդ ցուցակները, եւ ինքն այնտեղ առաջադրվում է»:

ԳիԱՐՔՄի-ի նախագահը, նույնպես դատապարտելով այս իրողությունը, գտնում է, որ ցուցակների կազմավորմամբ պետք է զբաղվեն հանձնաժողովները, հակառակ դեպքում համայնքների ղեկավարները պետք է զրկվեն ընտրություններին մասնակցելու հնարավորությունից:

Երբ մեջբերեցի ՀԿԿ նախագահ Անդրանիկ Մարգարյանի Մամուլի ազգային ակումբում արված պատճառաբանությունը, որ «համայնքապետներն ընտրվել են ժողովրդի կողմից, պատգամավորները՝ նույնպես. այդ դեպքում վերջիններս նույնպես պետք է գան դնեն մանդատը», Ֆիլարետ Բերիկյանը պատասխանեց. «Անդրանիկ Մարգարյանն իրենց հարմարեցնելու համար ինչ ասես կասի: Բայց մենք շատ լավ գիտենք, թե այդ համայնքապետները 96 թ. տանկերը մտցնելուց հետո ինչ քրեածին միջավայրով են նշանակվել նորից: Իրենք էլ լավ գիտեն, ուղղակի ինքն այդ ամենի պաշտպանողն է»:

Ալ. Աղամալյանի կարծիքով, մեծամասնական տեղերում հայտնվում են ոչ թե գիտնականներն ու քաղաքական գործիչները, այլ բաղային հեղինակություններ, որոնց համար կարեւոր է պատգամավորական անձեռնմխելիությունը: Այս պնդումը նա կապեց գրավների չափի եւ ստորագրությունների թվի մեծության հետ, որն առնվազն 2 անգամ քիչ պետք է լիներ համեմատած նախագահական ընտրությունների հետ, երբ պահանջվող ստորագրությունների թիվը 25 հազար էր, իսկ գրավը՝ 4 հազար: Առաջարկեց նաեւ ընտրություններին մասնակցելու իրավունք ունեցող բոլոր կուսակցություններին հանձնաժողովներում անդամ ունենալու հնարավորություն տալ: «Եթե հաշվի առնենք նրանց, ովքեր արդեն գրավը կմուծեն, կհավաքեն ստորագրությունները եւ կբլոկավորվեն, դրանց թիվը 15-ից չի անցնի», ասաց նա:

Ընտրական օրենսգրքի վերաբերյալ եղած բողոքներին ԿԸՀ քարտուղար Ռուբեն Մանուկյանն ավելացրեց եւս մեկը. «Իմ կարծիքով, օրենքը շատ հապճեպ է գրված եւ ունի հակասություններ, որոնք ի վերջո դառնում են թերություններ»:

Ի թիվս դրանց, պրն Մանուկյանը նշեց մեծամասնական համակարգով ընտրվող պատգամավորների առաջադրման մեխանիզմը՝ կապված ժամկետների հետ: Նա իբրեւ դրական կողմ ներկայացրեց, որ նախորդի համեմատությամբ այս օրենքում ավելի հստակեցված են քվեարկության մեխանիզմն ու վերահսկումը:

Իսկ օրենքի ընդունման քվեարկության հետ կապված ԱԺՄ անդամ Ֆ. Բերիկյանի կարծիքով, քաղաքական ուժերի միջեւ համաձայնություն չեղավ:

«Բավական է միայն այն փաստը», ասաց նա, «որ Ընտրական օրենսգիրքը քվեարկել են ընդամենը 98 պատգամավոր, մնացած 190-ը չեն մասնակցել: Եթե 3 հոգի դեմ չքվեարկեր (որոնք կոմունիստներն էին. Ֆ. Բ.), օրենսգիրքը չէր անցնի»:

Կոմունիստների այս քայլը պրն Բերիկյանը դիտեց որպես համագործակցության նշան «այն ուժերի հետ, ովքեր արեւի տակ իրենց տեղն ապահովելու խոստումներ են տալիս»: «Դա, համենայն դեպս, իշխանություն չունեցող ուժերը չեն», պարզաբանեց նա:

Իսկ վերջիններիս այսօրինակ վարքագծի մասին ԱԺՄ վարչության անդամն ասաց. «Դա մի կողմից ինձ ինչ-որ իմաստով ուրախացնում է, որ երեւի մտադիր չեն զենքով, տանկերով ընտրություններ անցկացնել. առնվազն օրենքի մեջ իրենց առավելություններ են ապահովում, թեկուզ դա էլ չի փրկելու. իրենց վարկանիշն ահավոր ցածր է»:

ԱՆՆԱ ԲՈՒԼՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՓԱՐԻԶ

Քրիստիան Պոնսլե. «Երկխոսության փորձերը նախընտրելի են»

Բացառիկ հարցազրույց Ֆրանսիայի Սենատի նախագահ Քրիստիան Պոնսլեի հետ՝ Հայաստանի պատվիրակության այցի նախօրեին

– Մարտի 31-ին Ֆրանսիայի Սենատը կընդունի Ձեր հրավերով Փարիզ ժամանած Հայաստանի խորհրդարանական պատվիրակությանը՝ ԱԺ նախագահ Խոսրով Հարությունյանի գլխավորությամբ: Ի՞նչ ակնկալիքներ ունեք այդ այցից:

– Իմ նախնական նպատակն է կոնկրետ համագործակցություն ծավալել Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի խորհրդարանների միջեւ: Ես ցանկություն եմ հայտնել գործակցելու նաեւ Վրաստանի եւ Ադրբեջանի խորհրդարանների հետ, նպատակ ունենալով նպաստել երեք երկրների շահերին համապատասխանող հաշտության մթնոլորտի ստեղծմանը:

– Գոյություն ունեն Եվրահանձնաժողովի կողմից ֆինանսավորվող խորհրդարանական ծրագրեր, որոնց նպատակը անցումային երկրներում ժողովրդավարության ամրապնդումն է: Մոտ ժամանակներս նման ծրագիր կիրականացնեն Ֆրանսիայի եւ Վրաստանի խորհրդարանները: Մոտ ապագայում համանման ծրագիր կանխատեսելի՞ է Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի խորհրդարանների միջեւ:

– Եթե կուզեք, Հայաստանի պատվիրակությանն ընդունում եմ հենց այդպիսի ծրագիր կազմելու, կոնկրետ անելիքներն ուրվագծելու համար, որպեսզի տեսնենք, թե Հայաստանի խորհրդարանը ո՞ր ոլորտում է ուզում օժանդակություն ստանալ, որո՞նք են նրա գերակայությունները: Վրաստանի գերակայությունները, որոնք ուղղված են սննդարդյունաբերությանը, չեն կարող համընկնել Հայաստանի գերակայություններին:

– Անկասկած, Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը կլինի քննարկումների գլխավոր թեման: Դուք գիտեք, որ մարտի 11-ին Եվրախորհրդարանը բանաձեւով հավանություն է տվել Մինսկի խմբի խաղաղարար առաջարկություններին: Հայաստանի նախագահը դա իրական հնարավորություն է համարում հակամարտության խաղաղ կարգավորման համար, սակայն Ադրբեջանի դիրքորոշումը մնում է անփոփոխ:

– Խաղաղության հաստատումը պահանջում է համառ ու համբերատար աշխատանք: Ես ուզում էի Անդրկովկասի երեք խորհրդարանների նախագահներին հավաքել, որպեսզի փորձենք ոչ պաշտոնական պայմաններում վստահության մթնոլորտ հաստատել նրանց միջեւ, փորձենք խաղաղ լուծում գտնել:

– Ձեր կարծիքով ինչպիսի՞ քայլեր պետք է գործադրվեն, որպեսզի Ադրբեջանը մասնակից դառնա հաշտարար քայլերին:

– Խաղաղությունը կարող է հաստատվել բացառապես երկխոսության միջոցով: Պետք է այնպես անել, որ Հայաստանն ու Ադրբեջանը նստեն միեւնույն սեղանի շուրջը, փաստարկների առճակատում տեղի ունենա, եւ մենք կտեսնենք յուրաքանչյուրի առաջ քաշած պատճառները:

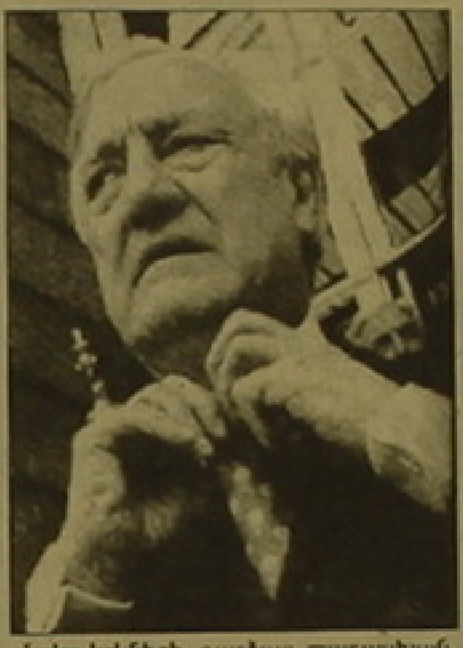

– Ազգային ժողովում միահամուռ ընդունված եւ Սենատին ներկայացված Հայոց ցեղասպանության ճանաչման օրինագիծը մեծ հույսեր արթնացրեց բոլոր հայերի եւ այն անձանց մեջ, ովքեր պայքարում են հանուն մարդու իրավունքների: Այս առավոտ Սենատի նախագահների խորհրդաժողովը երկրորդ անգամ հետաձգեց օրինագիծն օրակարգում դնելու հարցը: Ինչո՞վ եք պատճառաբանում այս հաջորդական հետաձգումները:

– Դա շատ պարզ է: Պետք է ձեռնպահ մնալ ամեն տեսակ երկդիմի քայլերից: Բազմիցս գրել եմ վարչապետին, խնդրելով արտահայտել իր կարծիքը: Նա ինձ չի պատասխանել: Նամակս կրկնեցի, դարձյալ պատասխան պահանջելով: Ի վերջո ստացա արտգործնախարար պարոն Վեդրինի հայտարարությունը, որտեղ շատ պարզ նշված էր, որ այդ օրինագիծը իրավաբանորեն վիճելի է, քաղաքական առումով՝ աննպատակահարմար: Շատ լավ գիտեք, որ Հայաստանն ու Ֆրանսիան առանձնահատուկ կապեր ունեն, գիտեք, թե մեր սիրտն ինչ է զգում այդ ցեղասպանության առիթով, եւ քվեարկությունը չէ, որ բան է փոխելու: Կառավարությունը գտնում է, որ այսօր աննպատակահարմար է ընդունել օրինագիծը, նկատի ունենալով Բալկաններում ծագած իրավիճակը: Խաղաղության ձգտող մեր երկիրը պե՞տք է արդյոք կրակին յուղ ավելացնի:

– Չե՞ք կարծում, որ ցեղասպանության ճանաչման խնդիրը եւ Կոսովոյի հակամարտությունը երկուսն էլ Օսմանյան կայսրության ժառանգությունն են:

– Մի՞թե ես մեղավոր եմ այն բանի համար, ինչ առաջինը Նապոլեոնն է արել: Պատմական իրադարձությունները մեզ ցույց են տալիս, որ ամենամեծ առճակատում ունեցող երկրները մի օր գտնում են հաշտության ուղին: Եթե կուզեք, ես վերադառնում եմ օրինագծին. այն ոչ թե մերժվեց, այլ ներկա պայմաններում անցանկալի համարվեց օրակարգում դնել՝ ուրիշ տեղերում փոթորիկ չբորբոքելու համար: Թերեւս նախընտրելի կլիներ ժողովուրդների երկխոսություն սկսելու փորձեր կատարել:

– Պարոն նախագահ, 1982 թ. որպես սենատոր Դուք խորհրդարանական կապերի նախարարից պահանջե՞լ եք Ֆրանսիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության եթե ոչ քաղաքական, ապա իրավաբանական ճանաչումը:

– Այո, ես դա արել եմ: Բայց այսօր կարծում եմ, որ քաղաքական տեսանկյունից դա կվնասի հայ-թուրքական հաշտեցմանը:

– Գիտե՞ք, այսօր այդ պահանջը նոր ծավալ է ստացել. դա միայն սփյուռքի մենաշնորհը չէ, քանզի Հայաստանի պետությունն այժմ հաստատակամ դիրք է բռնել այս առնչությամբ: Չե՞ք կարծում, որ խուսափումները կամ ձգձգումը այլեւս չեն կարող լուծում հանդիսանալ:

– Միանգամայն համաձայն եմ: Բայց այսօր հակամարտությունը նորովի է ներկայանում եվրոպային, որը բարյացակամորեն չի տրամադրված, իսկ Ֆրանսիայի կառավարությունը չի ուզում մի նոր հակամարտություն ստեղծել:

– Մենք գիտակցում ենք, որ այդ ճանաչումը քաղաքական առումով նպատակահարմար չէ կառավարության համար: Բայց եթե կառավարությունն ընդունում է քաղաքականության նկատմամբ արդարադատության ստորադասությունը, ապա նույնը չպետք է լինի Սենատի համար, որը արդարադատության արժեքներին կապված հաստատություն է:

– Բայց երբ կառավարությունը վկայակոչում է իմ երկրի բարձրագույն շահերը, ես չեմ կարող անտեսել նրան եւ վնասել Անդրկովկասում Ֆրանսիայի դիվանագիտական ձեռնարկումներին:

– Արդ, Ձեր կարծիքով ինչպիսի՞ ընթացք կարող է տրվել Սենատում այդ օրինագծին:

– Առայժմ չեմ կարող պատասխանել: Տեսնենք, թե այդ գործն ինչպես կզարգանա: Իրերը տեսնենք, ինչպես դրանք կան: Նույնիսկ ընդունված օրենքը որեւէ արժեք չի ներկայացնում, եթե չի բխում երկրները մերձեցնելու անկեղծ ցանկությունից:

– Ի՞նչ եք մտածում սերբերի դեմ ՆԱՏՕ-ի ռազմական միջամտության կամ Իրաքում նրա հարվածների շարունակման առնչությամբ: Դա ճի՞շտ լուծում է:

– Ափսոսանք եմ հայտնում: Ես չեմ սիրում զինված միջամտությունը:

– Սակայն Ֆրանսիայի պաշտոնական դիրքորոշումը դե՞մ է այդ հարվածներին:

– Այդ գործում Ֆրանսիան մենակ չէ, նա կապված է բանակցող խմբին:

– Մարտի 31-ին Դուք «Ստադ դը Ֆրանսում» Ազգային ժողովի պատվիրակության հետ հավանաբար ներկա կլինեք Ֆրանսիա-Հայաստան ֆուտբոլային խաղին:

– Այո, ես այնտեղ կլինեմ Հայաստանի պատվիրակության հետ: Ֆուտբոլը իմ մեծ կրքերից մեկն է:

ԱՐՄԵՆ ԱԶԻԶՅԱՆ
Փարիզ

Դեսպան Միշել Լեգրա. «Ֆրանսիայի կառավարությունը զբաղվում է քաղաքականությամբ, ոչ թե պատմությամբ»

Մարտի 24-ին Ֆրանսիայի Սենատը որոշում է կայացրել «1915 թվականի Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու» Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի կողմից 1998 թվականի մայիսին ընդունված բանաձեւի հարցն իր առաջիկա նիստերի օրակարգում չներառելու մասին: Մարտի 23-ին, երբ պետք է քննարկվեր բանաձեւը Սենատի օրակարգ մտցնելու հարցը, Երեւանում Ֆրանսիայի դեսպան Միշել Լեգրան հարցազրույց տվեց «Սնարք» գործակալությանը:

– Պարոն դեսպան, կարո՞ղ եք մանրամասն տեղեկություններ տրամադրել Ձեր կառավարության դիրքորոշման վերաբերյալ:

– Նախ, այդ բանաձեւը Ֆրանսիայի բարձրագույն օրենսդիր մարմնի վերին պալատի օրակարգ կարող է մտնել երկու ճանապարհով. կամ կառավարության հանձնարարությամբ, կամ Սենատի որոշմամբ: Մեր սահմանադրության համաձայն, երկրորդ տարբերակն այնքան էլ դյուրին չէ իրագործել: Ինչ վերաբերում է կառավարությանը, ապա այդ հարցի շուրջ նրա դիրքորոշումը հրապարակվել է արտգործնախարարի կողմից. կառավարությունը Սենատին չի խնդրի բանաձեւն ընդգրկել իր օրակարգում: Սակայն Սենատն ազատ է՝ որոշում կայացնելու:

– Բաքվում Ֆրանսիայի դեսպանը հայտարարել էր, որ Սենատի կողմից բանաձեւի հաստատումը կարող է հարվածի տակ դնել Ֆրանսիայի ազգային շահերը Կովկասում եւ տարածաշրջանում: Այդպե՞ս է:

– Չեմ կարծում: Սակայն ես տեղեկություն չունեմ, թե իմ գործընկերը հանդես է եկել նման հայտարարությամբ:

– Ֆրանսիայի արտգործնախարարի հայտարարության համաձայն, Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը բացասաբար կանդրադառնա տարածաշրջանում առկա իրավիճակի վրա եւ կսրի հարաբերությունները Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ: Ինչո՞ւ է ձեր կառավարությունը հակված նման կարծիքի:

– Ես չեմ պատրաստվում մեկնաբանել մեր նախարարի դիրքորոշումը: Սակայն խորհուրդ կտայի խնդրին մոտենալ փոքր-ինչ այլ տեսանկյունից: Հարցն այն է, թե համաձայն մեր սահմանադրության, կարո՞ղ է Ֆրանսիայի խորհրդարանը օրենսդրական ակտ ընդունել այդպիսի ակնհայտ խնդրի վերաբերյալ: Օրենքները չեն ընդունվում ինչ-որ բան ճանաչելու համար: Ներկայումս Ֆրանսիայում բանավեճեր են ծավալվել այդ հարցի շուրջ:

Ֆրանսիան, այսպես թե այնպես, ճանաչել է Հայոց ցեղասպանությունը: Հարկ կա՞ դրան օրենքի ձեւ տալ:

– Դա նշանակո՞ւմ է, որ Ազգային ժողովի որոշումը չի համապատասխանում սահմանադրության նորմերին:

– Այդ հարցն այժմ քննարկվում է իրավաբանների մակարդակով: Հնարավոր է, որ դրա կարգավորմամբ զբաղվի Սահմանադրական դատարանը:

– Ավելի վաղ մեր զրույցներից մեկի ժամանակ Դուք նշել եք, որ եթե Սենատը չհաստատի, ապա բանաձեւը կվերադարձվի ստորին պալատ: Այդ դեպքում Ազգային ժողովը կարող է վերստին հաստատել բանաձեւը եւ արդեն առանց սենատորների համաձայնության ներկայացնել նախագահի ստորագրությանը:

– Այո: Բայց դա չափազանց բարդ գործընթաց է: Սենատը պետք է որեւէ կարծիք հայտնի այդ հարցի շուրջ:

– Ավելի վաղ Դուք հայտարարել եք նաեւ, թե Սենատի կողմից բանաձեւի հաստատմանը խոչընդոտող որեւէ պատճառ չեք տեսնում...

– Այո, բայց եթե մտցվի օրակարգ:

– Ձեր ասելով, Ֆրանսիայի հետ տնտեսական համագործակցությունը սառեցնելու վերաբերյալ Թուրքիայի բոլոր հայտարարությունները զուտ խոսքեր են, որոնք ոչ մի կերպ չեն անդրադառնում ֆրանսիական կողմի դիրքորոշման վրա...

– Իհարկե, այդպես է: Անկարայի կողմից այդ հարցի շուրջ ոչ դրական, ոչ բացասական արձագանք չկա...

– Այսինքն՝ Փարիզն Անկարայի ճնշմանը չի՞ ենթարկվում:

– Թուրքիան, անշուշտ, իր կարծիքն ունի, որը տարբերվում է Հայաստանի դիրքորոշումից: Ֆրանսիայի գործողությունները չեն բխում Հայաստանի կամ Թուրքիայի դիրքորոշումները բավարարելու սկզբունքից, այլ հիմնվում են ֆրանսիական օրենսդրության վրա:

– Դուք հայտարարեցիք, որ Հայոց ցեղասպանությունն ակնհայտ փաստ է, եւ Ֆրանսիան ճանաչել է դա: Ո՞վ է այդ մասին հայտարարել, ե՞րբ եւ ինչպե՞ս:

– Դա ակնհայտ պատմական փաստ է: Արդյոք կարո՞ղ ենք ճանաչել կամ չճանաչել երկրորդ համաշխարհային պատերազմը: Նորից եմ կրկնում՝ դա պատմական փաստ է: Հենց այդ պատճառով մեր առջեւ հարց է դրված, թե մենք օրենքի ձեւով պաշտոնապես ճանաչելու կարիք ունե՞նք այս փաստը:

– Դա Ֆրանսիայի պաշտոնակա՞ն դիրքորոշումն է:

– Պատմական փաստերի վերաբերյալ պաշտոնական դիրքորոշում չկա եւ չի կարող լինել: Պե՞տք է ճանաչենք պատմության յուրաքանչյուր օրը, բոլոր այն կոտորածները, որոնք տարբեր դարերի իրագործվել են աշխարհի տարբեր անկյուններում: Դա պատմական բնույթի հարց է: Թույլ տվեք նկատել, որ Ֆրանսիայի կառավարությունը զբաղվում է քաղաքականությամբ, այլ ոչ թե պատմությամբ:

– Աշխարհի շատ խորհրդարաններ, ինչպես նաեւ Եվրախորհրդարանը, որն ի թիվս այլոց ներկայացնում է նաեւ Ֆրանսիային, պաշտոնապես ճանաչել են եղեռնը...

– Դուք պետք է ուշադրության առնեք իշխանության ճյուղավորումը ժողովրդավարական պետություններում: Օրենսդրական եւ գործադիր իշխանությունները միմյանցից ուղղակի կախման մեջ չեն: Խորհրդարանները կարող են իրենց կարծիքը հայտնել:

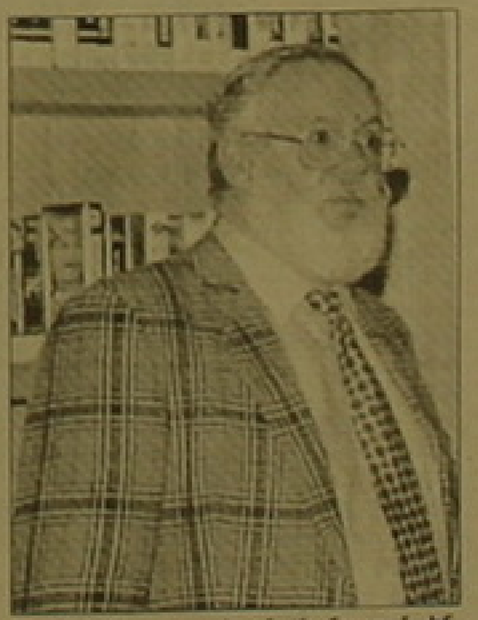

Բոլորն աշխարհում ճանաչում են Հայոց ցեղասպանությունը: Դա ակնհայտ փաստ է: Սակայն այն պե՞տք է ճանաչվի պետական մակարդակով: Սա է հարցը:

– Իսկ եթե Սենատն այնուամենայնիվ հաստատի Հայկական բանաձեւը, մտադի՞ր է Ֆրանսիայի նախագահը վետո կիրառել այդ օրենքի նկատմամբ:

– Ոչ: Սակայն բանաձեւը, հատկապես նրա իրավական կողմերը, այդ դեպքում կարող են քննարկման առարկա դառնալ Սահմանադրական դատարանում: Եթե վերջինս, այնուամենայնիվ, ճանաչի այդ բանաձեւը որպես օրենք, ապա այն կդառնա այդպիսին: Բայց դրանից ի՞նչ կփոխվի:

– Ինչպիսի՞ն կլինի այդ դեպքում Սահմանադրական դատարան դիմելու գործընթացը:

– Սահմանադրական դատարանն այդ հարցը կարող է քննարկել նախագահի, վարչապետի եւ կամ խորհրդարանի 60 անդամների համապատասխան դիմումի առկայության դեպքում:

– Նախագահն ու վարչապետը մտադի՞ր են արդյոք դիմել Սահմանադրական դատարանին՝ Հայկական բանաձեւը Սենատի կողմից հաստատվելու դեպքում:

– Թող նախ Սենատն իր որոշումը կայացնի, հետո կտեսնենք...

– Ֆրանսիայի արտգործնախարարի հայտարարության համաձայն, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը կարող է սպառնալ տարածաշրջանում խաղաղության ու կայունության հաստատմանը: Նշենք, որ այսօր ցեղասպանության միջազգային ճանաչման խնդիրն ընդգրկված է պաշտոնական Երեւանի արտաքին քաղաքականության օրակարգում եւ միջազգային ասպարեզում նրա գործունեության առաջնային ուղղություններից մեկն է: Արդյոք դա նշանակո՞ւմ է, որ Ֆրանսիայի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարի հայտարարությունն անուղղակի մեղադրանք է պարունակում Հայաստանի հասցեին՝ իբր ոչ կառուցողական տարածաշրջանային քաղաքականություն վարելու համար:

– Այդ հարցը պետք է ուղղել Հայաստանի արտգործնախարարին: Ինձ թվում է, որ ցեղասպանության ճանաչումը Հայաստանի արտաքին քաղաքականության ուղղություններից մեկն է, բայց՝ ոչ գերակա: Մենք պաշտպանում ենք տարածաշրջանի բոլոր պետությունների հետ բարիդրացիական հարաբերություններ հաստատելու Հայաստանի ջանքերը: Մենք ողջունում ենք արտաքին քաղաքականության ոլորտում Երեւանի ակտիվ գործունեությունը, Վարդան Օսկանյանի բազմաթիվ այցերն աշխարհի տարբեր երկրներ: Որքան աշխարհը լավ հասկանա Երեւանի դիրքորոշումը, այնքան կշահի Հայաստանը: Չեմ կարծում, թե Հայաստանի արտաքին քաղաքականության տարբեր գերակայությունների միջեւ գոյություն ունեն հակասություններ: Մեզ համար ամենակարեւորը բոլոր հարեւանների հետ լավ հարաբերություններ հաստատելու Հայաստանի ջանքերն են, եւ մենք ուրախ ենք, որ պաշտոնական Երեւանն այդ ուղղությամբ որոշակի առաջընթացի է հասել:

ԱՐՄԻՆ. ՏԻԼԱՅԱՆ
Սնարք
Հատուկ «Ազգի» համար

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Ռեալիստական արվեստի հնարավորությունները անսահման են

Ներկայացումը, որի մասին պատմվում է այս թատերախոսությունում, անկասկած կմնա հայ թատրոնի պատմության մեջ որպես նրա կենսունակությունը հավաստող բարձրարժեք ստեղծագործություն, որպես ՀՀ վաստակավոր արտիստ Մայիս Կարագյոզյանի կարապի երգ, որում առավելագույնս դրսեւորվեցին նրա դերասանական տաղանդն ու հմայքը:

Գիլերմե Ֆիգեյրեդոյի «Աղվեսն ու խաղողը. Եզոպոս» պիեսի կառուցվածքն ու ընդգրկումն այնպիսին են, որ նրա բեմադրության մեջ կարելի էր կարեւորել միջանձնական, կենցաղային հարաբերությունները եւ ներկայացնել որպես քաղքենու կողմից հետաքրքրությամբ ընկալվող ընտանեկան ինտրիգների անվերջանալի շարք, եւ կարելի էր կարեւորել նրա խորքային շերտը՝ բարձրացնելով հասարակական կարեւորություն ունեցող ընդգրկումների մակարդակին, ուր ստեղծագործությունը հնչում է որպես պատմություն ժամանակի հասարակական դրամայի մասին: Երեւանի Հակոբ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնում բեմադրության հեղինակ Գոհար Հարությունյանը նպատակ էր դրել բեմում պիեսի այս խորքային, բոլոր ժամանակների համար հրատապ բովանդակության բացահայտումը: Եվ «Եզոպոսը» ներկայացումը դարձավ մի կենդանի, իրական պատմություն ազատ մարդկանց ստրկության եւ ստրուկների ազատության մասին՝ մեր անազատ, հակասական, բարդ ժամանակներին չափազանց բնորոշ:

Ըստ էության, մարդկային կեցության եւ գիտակցության մեջ առանձնապես մեծ տեղաշարժեր, առաջընթաց տեղի չեն ունեցել. մարդու ազատությունն այսօր էլ ոտնահարվում, բռնադատվում է, մարդը այսօր էլ սիրում եւ խանդում է, ձգտում է ազատության կամ մնում է ստրկահոգի, չի կարողանում համակերպվել իր շուրջը տիրող անարդարությանը կամ հետապնդում է սոսկ նեղ անձնական նպատակների ու պահանջների բավարարում, արհամարհում է հարստության ու դիրքի տիրանալու անազնիվ ճանապարհները կամ կուտակման ու անձնական բարեկեցության մոլուցքով բռնված՝ կորցնում է մարդկային կերպարանքը՝ խտրություն չդնելով իր ճղճիմ նպատակներին հասնելու միջոցների միջեւ եւ այլն, եւ այլն:

Նայում էիր Կոմեդիայի թատրոնում «Եզոպոսը» ներկայացումը եւ ունենում երկակի մի զգացում: Մերթ թվում էր, թե հեռավոր պատմության մշուշից այս թատրոնի բեմում հայտնվել է անտիկ Հունաստանի կյանքի մի հատվածը, ուրույն մի աշխարհ, ուր ամեն ինչ խնկական է՝ իր սովորական, առօրյա հոգսերով եւ ժամանակի դիմանկարը կազմող փոխհարաբերություններով: Ընդ որում իրականի այս զգացումը ստեղծվում էր չափազանց ժլատ միջոցներով. սամոսեցի հարուստի տան տպավորությունը ստեղծելու համար բավական էր եղել ներմակ մարմարե մի քանի սկահակ, որոնց մեջ վառվում էր կրակը, տաճարի մի սյուն, ոսկեզօծ պարզ նախշերով մի թախտ եւ մի քանի աստիճան (ձեւավորումը՝ Սարգիս Արուտյունյանի), երբեմն մեղմ, քնարական, երբեմն կրակոտ, հուզախռով, ներկայացման հոգեբանական հենքին հոգեհարազատ հունական երաժշտությունը (կոմպոզիտոր՝ Ստեփան Բաբաթորոսյան), հեթանոսական պաթոսով ստեղծված պարային ինտերմեդիաները (պարերը՝ Գագիկ Կարապետյանի): Եվ մերթ էլ թվում էր, թե բեմի վրա կատարվողը տեղի է ունենում մեր ժամանակներում, թեեւ դերակատարները կրում էին հին հունական զգեստներ (զգեստների նկարիչ՝ Երանուհի Պետրոսյան), թեեւ նրանց խոսքն ուներ հնագույն քաղաքակիրթ ազգերի լեզվական մաքրությունն ու հստակ հնչեղությունը (թարգմանությունը՝ Սուրեն Վահունու), բազմաթիվ ներկայացումների ժարգոնացված լեզվից հետո հաճելի էր ընկալել լեզվական այս մաքրությունն ու գեղեցկությունը:

Մի աննկարագրելի հմայք ու գրավչություն ունեին Ժասմեն Սարյանի Քլեյան եւ Ռուզան Գասպարյանի Մելին՝ սկսած ներկայացման առաջին տեսարանից, որի ժամանակ ստրկուհի Մելին ավարտում էր իր տիրուհու առավոտյան արդուզարդը եւ զբաղեցնում էր նրան Սամոսի փիլիսոփայական երկու դպրոցների պարագլուխների՝ Քսանթոսի եւ Քրիզիպոսի հրապարակային բանավեճի մասին զվարճալի պատմությամբ:

Բարդ հոգեվիճակներ էր ապրում Ժասմեն Սարյանն իր Քլեյային մարմնավորելիս եւ, սիրելով իր հերոսուհուն, ջանում էր հիմնավորել ու արդարացնել նրա կատարած յուրաքանչյուր քայլը՝ հանուն հարստության իր ամուսնուց՝ Քսանթոսից կառչած մնալը, պահագրի սպայով ժամանակավոր հրապուրվելը եւ ամուսնուն լքելը, իրեն մերժելու համար Եզոպոսից վրեժխնդիր լինելը, հանուն Եզոպոսի ամենայն երկրայինը արհամարհելու պատրաստակամությունը... Կանացի էր Սարյանի Քլեյան, կանացի՝ կազմվածքով, ազնվականական պլաստիկայով եւ կին՝ զգացմունքների, մղումների ներքին հակասականությամբ, այդ հակասականության դրսեւորումների պահերին իր պոռթկուն անկեղծությամբ եւ ներամփոփումների պահերին՝ մտահոգ ու խաղաղ:

Իր վրա էր կենտրոնացնում ուշադրությունը Ռուզան Գասպարյանի արտասովոր հերոսուհին՝ այդ արտոնյալ, համարձակ ստրկուհին, որը երբեմն մոռանում էր իր ընդամենը ստրկուհի լինելը: Տեսարանից տեսարան, դեպքերի զարգացմանը զուգընթաց բացահայտվում էր ստրուկների ազատության եւ ազատ մարդկանց ստրկության թեման հստակեցնող, ամբողջացնող Մելիի կերպարը, կուտակվում, հասունանում էր նրա ատելիքը, որն իր ողջ պաթոսով պոռթկաց Եզոպոսի հետ ունեցած մենախոսության ժամանակ:

Այս Մելին բոցկլտացող սեր էր ու կիրք, իր տիրոջ՝ Քսանթոսի մեջ փոխադարձ զգացմունք արթնացնելու տենչով բռնկված այս գեղեցիկ ու բարեկազմ ստրկուհին: Նա համակ խանդ էր իր տիրուհու նկատմամբ: Իր ոգեւորության պահերին նա հուրհրացող խարույկ էր՝ սիրո եւ ազատության տենչով բռնկված, իսկ հիասթափության պահերին՝ մարող:

Բորիս Պետանյանի Քսանթոսը, նախ թողնում էր կարեւոր գործերով զբաղված, մտազբաղ մարդու տպավորություն: Այնուհետեւ Պետանյանի Քսանթոսի կեցվածքից, ձայնի երանգից, արտասանած բառերի հստակ շեշտադրությունից պարզորոշ զգացվում էր, որ «բավարարված ցանկությունների» իր հորինած աշխարհում իրականում ամեն ինչ այնքան լավ չէր, որքան ենթադրվում էր, մինչդեռ առերեւույթ նրա բոլոր ցանկությունները բավարարված էին՝ հարստություն, ճանաչում, ուղեւորություններ, ընտիր վայելքներ, գեղեցիկ կին... Լրիվ երջանկության համար պակասում էր Եզոպոսի ճկուն ու հարուստ միտքը, այն էլ որպես վերադիր, անվճար ստացել էր եթովպացի ստրուկի հետ:

Պետանյան արտիստը բեմի վրա ակտիվ էր ու շարժուն, երբեք ստվերում չէր մնում, որովհետեւ եթե նույնիսկ անմիջականորեն զբաղված չէր տվյալ գործողության մեջ, միեւնույն է, գրավում էր ուշադրությունը կատարվածի նկատմամբ իր ակտիվ վերաբերմունքի դրսեւորմամբ: Իսկ նրա դիմախաղը, որ մշտապես նրա հոգեվիճակի հայելին էր:

«Եզոպոսում» Մայիս Կարագյոզյանն առանձնանում էր դասական թատրոնի ավանդներին համահունչ իր կատարողական արվեստով, որը հատուկ է հայ թատրոնի հարուստ ավանդույթներով դաստիարակված, բարձրակարգ վարպետության դպրոց անցած դերասանների այն սերնդին, որի սակավ ներկայացուցիչներից էր նա:

Ինչպե՜ս էին փայլում նրա աչքերը, երբ ոգեւորված էր: Երբեմն պարզ ու անկեղծ մի երեխայի էր նմանվում, որը չէր մտածում թաքցնել իր ուրախությունը կամ դժգոհությունը: Ամենը, ինչ որ ասում էր, ինչ որ անում էր, բխում էր նրա էությունից: Տարբեր իրավիճակներում Կարագյոզյանի Եզոպոսն իրեն դրսեւորում էր այնպես, ինչպես կդրսեւորեր բարոյական վսեմ նկարագրի տեր, սկզբունքային եւ ուժեղ մարդը, որը ոչ մի կերպ չէր համակերպվում իր շուրջը տիրող անարդարություններին, հարուստների ու աղքատների, տերերի ու ստրուկների տարադասված հասարակության ծնած անմարդկային, նվաստացուցիչ փոխհարաբերություններին:

Եթե դերասանական խաղի հաջողությունը որոշվում է հերոսի հետ դերասանի նույնանալու չափով, ապա Մայիս Կարագյոզյանի խաղը «Եզոպոսում» այս առումով արժանի է ամենաբարձր գնահատականի:

Ուշագրավ մի հանգամանք: Մեր վերջին զրույցի ժամանակ իր նկատմամբ չափազանց պահանջկոտ ու խիստ արտիստը այսպես արտահայտվեց Եզոպոսի իր դերակատարման մասին. «Եզոպոսը իմ խաղացած լավագույն դերն է, ոչ թե դերերից, այլ՝ դերը, որ ես երբեւէ չէի մտածում, որ պիտի խաղամ: Ես միշտ կարծում էի, որ իմ լավագույն դերը պետք է լինի Դոն Քիշոտը»:

Ընդհանուր առմամբ, կարելի է ասել, ներկայացման ողջ դինամիկան, բեմական գործողությունը եւ դերասանական խաղը ուղղված էին Եզոպոսի կերպարը կերտելուն, առաջին պլանում դնելուն: Եզոպոսը դարձել էր մոնումենտալ կերպար, որին բեմի վրա կերտում էին բոլորը:

«Եզոպոսը» ներկայացման մեջ չկար որեւէ ավելորդ, ինքնանպատակ դետալ, մոդեռնիստական որեւէ անպատեհություն (արդի թատերական արվեստում լայն տարածում ստացող «հիվանդություն»): Ամեն ինչ արված էր ռեալիստական արվեստի կանոնների համաձայն, եւ դրա հետեւանքով ստացված ներկայացումը մեկ անգամ եւս հաստատում է՝ ռեալիստական արվեստի հնարավորությունները անսահման են...

ՆԱԻՐԱ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ծաղկազարդ՝ բնության զարթոնքի եւ երիտասարդության տոն

Ծաղկազարդը Մեծ պասի նախավերջին կիրակնօրյա տոնն է (այս տարի վաղը), որի ծիսական արարողությունները նույնպես նվիրված են գարնան զարթոնքին, արթնացող բնությանը: Երեխաներն այդ օրն անարգել, ամբողջ օրը չխկչխկաններով եւ ճռճռաններով աղմուկ էին բարձրացնում, որի նպատակը բնությանն արթնացնելն էր: Ծաղկազարդը նաեւ երիտասարդների տոն էր, քանզի այդ օրը նշանդրեքի եւ պսակադրությունների արարողություններ էին տեղի ունենում կանաչող ուռենու հովանավորությամբ, իսկ նորահարսները թույլտվություն էին ստանում ամուսնությունից հետո առաջին անգամ ծնողներին այցելելու: Օրհնելու նպատակով դալար ուռենու ճյուղը նորապսակ երիտասարդները բերում էին եկեղեցի: Ղարաբաղում արմատախիլ արված մատղաշ ուռենու ճյուղերը զարդարում էին գույնզգույն լաթի կտորներով, թելի վրա շարված չամչահատիկներով, մրգերով եւ «հրեշ ճղնանի» մոմերով (ընտանիքի երիտասարդ անդամների համար նման մոմեր պատրաստում էին ծեր կանայք՝ մի բարակ մոմ խաչաձեւ ամրացնելով ավելի հաստին եւ ծայրերը վեր թեքելով): Մինչեւ կեսգիշեր փոքր-ինչ քնելուց հետո երիտասարդները շտապում էին եկեղեցի: Առաջինը տեղ հասնողը խփում էր զանգը, մյուսները գնում էին քահանային արթնացնելու: Նշանված տղաները իրենց հարսնացուների հետ կանգնում էին ծառերի ներքո: Մեծավոր կանանցից մեկը ծառի վրա եռածայր մոմ էր վառում եւ ընծաներ շալիս նշանվածներին: Հարսի կողմը ընծաներ էր տալիս փեսային, փեսայի կողմը՝ հարսին: Փեսայի մայրը կամ քույրը հարսի գլխին գլխաշոր էր գցում, իսկ ընկերուհիներին քաղցրավենիք բաժանում: Ժամերգությունը ձգվում էր գրեթե մինչեւ լուսաբաց, խլանալով ճռճռանների եւ չխկչխկանների աղմուկով, որ երեխաները պատրաստում էին հատկապես այդ օրվա համար: Առավոտյան, ծառերը օրհնելուց հետո, ժողովուրդը, գերազանցապես երիտասարդները, ծառերից մեկական ճյուղ պոկելով տուն էին տանում, տնկում հողի մեջ, որ արմատ տա, կամ կախում էին խնոցուց, ճյուղով տուգում էին կարագի հարվելը խնոցում: Ճյուղը գցում էին կրակը, որի վրա կաթ էր եռացվում, որպեսզի կաթը չմակարդվի: Պահում էին, որպեսզի զատկվա կերակրի կրակն այդ ճյուղով վառեն: Ջավախքում օրհնված ուռենու ճյուղերով խփում էին միմյանց, որպեսզի հիվանդությունները բուժվեն (ուռենին ոչ միայն հողաբերրի, այլ նաեւ տղաբերրի խորհրդանշանն է): Ներքին Բասենում օրհնված ճյուղերի մի մասը գցում էին ալյուրի եւ գարենի ամբարները, հացահատիկի հորերը, որ առատ բերք լինի եւ լցվեն ամբարներն ու հորերը:

Ծաղկազարդի օրը, կիրակի երեկոյան, 6-7 տարեկան փոքրիկ տղաները դույլերը վերցրած պտտվում էին գյուղի տներն եւ ձու հավաքում՝ Զատիկին ներկելու եւ խաղալու համար:

Մինչեւ XIX դարի վերջը փոքրասիական մի շարք հայաբնակ գավառներում, ինչպես նաեւ Տարոնում փոքր տղաները եւ աղջիկներն առանձին խմբերով Ծաղկազարդի մարդաձեւ խրձիկ էին շինում, որին անվանելով Խունձկուրուրուկ, երեսը պատում էին ճերմակ կտորով եւ աչքեր, քիթ ու բերան նկարում: Գլխին ծաղկեպսակ էին դնում եւ լաչակից ուլունքներ կախում: Ծաղկազարդի այս «հարսնացուին» փողոցներով ման էին ածում, պատուհաններից ու երդիկներից նրա վրա ջուր էին գցում, իսկ կանայք շրջողներին կորկոտ, ձավար, սիսեռ, ձեթ էին տալիս (առանձնակի նշանակություն ունեին բնության զարթոնքը խորհրդանշող ձվերն ու հատիկները), որով երեխաները աղբյուրների կամ առուների մոտ տաշկոց կոչվող կերակուրն էին պատրաստում:

Ծաղկազարդի ծիսական կերակուրը խաշած ցորենն է. հաշիկ են սարքում, ավելացնում շաքարեղենի մանրուք, ընկույզ, նուշ, ֆիստիկ: Բոլոր ճաշերի եւ կերակուրների մեջ առատորեն ձավարեղեն են օգտագործում, ցորենից ածիկ են պատրաստում, ուտում են ձու, մեղրով եւ դոշաբով ձվածեղ եւ այլն:

Ա. Ա.

«Հայաստան-2000». միջազգային համաժողով Գերմանիայում

Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ Գերմանիայում «Մեսրոպ» հայկական հետազոտությունների նորաստեղծ կենտրոնի նախաձեռնությամբ նախատեսվում է Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի առթիվ այս տարվա սեպտեմբերի 1-11-ը կազմակերպել «Հայաստան-2000» ընդհանուր խորագրով միջազգային մի համաժողով Գերմանիայում: Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու, Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի, Հայկական ուսումնասիրությունների միջազգային ասոցիացիայի (AIEA) եւ Հայկական ուսումնասիրությունների ընկերության (SAS) համագործակցությամբ անցկացվելիք այս համաժողովը քննարկելու է հայ մշակույթն իր ամբողջության մեջ ու փորձելու է հայագիտական նոր մոտեցումներ հայտնաբերել: Ըստ «Մեսրոպ» կենտրոնի տնօրեն, պրոֆեսոր, դոկտ. Հերման Գոլցի եւ գործադիր վարչության ատենապետ, դոկտ. Վազգեն Բագիլի, գիտաժողովը բաղկացած է լինելու հետեւյալ բաժիններից՝ ա) լեզու եւ գրականություն, բ) պատմություն, գ) եկեղեցի եւ աստվածաբանություն, դ) արվեստ եւ արհեստ, ե) գիտություն (փիլիսոփայություն, հասարակագիտություն, հնագիտություն, ազգագրություն, իրավունք): Այս առթիվ գումարված կենտրոնի գիտական նիստի ընթացքում, որին ներկա են եղել Վիեննայից Մեսրոպ արք. Գրիգորյանը, Վենետիկից պրոֆեսոր, դոկտ. Լեւոն Զեքիյանը, Բոխումի համալսարանից դոկտ. Միհրան Դաբաղը, Վյուրցբուրգի համալսարանից՝ պրոֆեսոր, դոկտ. Քրիստիան Հաննիկը, Բեռլինի ազգային գրադարանից տկն Մելինե Փեհլիվանյանը եւ ուրիշ գիտնականներ, քննարկվել են գիտաժողովի անցկացման բովանդակային եւ կազմակերպչական հարցերը՝ միջոցառումների գիտական բարձր մակարդակն ապահովելու նպատակով:

Ավելացնենք, որ «Մեսրոպ» հայկական հետազոտությունների կենտրոնը գտնվում է Լութերշտատի Վիթենբերգ համալսարանի շենքում, հիմնվել է անցյալ տարի սեպտեմբերի 6-ին եւ նպատակ ունի հետազոտելու հայ մշակույթի բազմազան բնագավառներն ու դրանք ներկայացնելու գերմանախոս հասարակության լայն շրջանակներին:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Գուշակություններ չենք անի»

Հայտարարեցին հավաքականների մարզիչները

Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի լրատվական բաժնի նախաձեռնությամբ երեկ մամուլի ասուլիս անցկացրեցին Եվրոպայի առաջնության 4-րդ ընտրական խմբի այսօրվա մրցակիցներ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի ազգային հավաքականների գլխավոր մարզիչները:

Հավաքականների գլխավոր մարզիչների բարեկամական ձեռքսեղմումը

«Ալեն եւ Էլեն» համալիրի սրահը, որտեղ կայացավ ասուլիսը, լեփ-լեցուն էր: Ընդ որում, Հայաստանի ու Ռուսաստանի լրագրողներից բացի ներկա էին նաեւ այլ երկրների ներկայացուցիչներ: Իրոք որ հետաքրքրությունն այս խաղի նկատմամբ հսկայական է: Դա զգացվում էր եւ հարցերից ու պատասխաններից, եւ այն մթնոլորտից, որ տիրում էր սրահում: Երկու հավաքականների մարզիչներն էլ նշեցին, որ թե թիմերի ղեկավարները, թե խաղացողները մի առանձին տրամադրվածությամբ են պատրաստվում այս հանդիպմանը:

Սուրեն Բարսեղյանը սկզբից եւեթ նշեց, որ ծրագրով նախատեսված հունվար-փետրվար ամիսների հավաքները չանցկացվեցին տարբեր պատճառներով: Միայն փետրվարի վերջին թիմը հավաքվեց (այն էլ՝ ոչ լրիվ կազմով) եւ մարտի 3-ին կայացավ ընկերական հանդիպում Լեհաստանի հավաքականի հետ: Իհարկե, այդ ստուգողական խաղը բավականին պատկերացում տվեց մեր ֆուտբոլիստների պատրաստականության մասին, սակայն դա բավարար չէր: Պրն Բարսեղյանը նշեց, որ այդ ասելով ինքը չի փորձում արդարացնել իրեն: Բոլոր դեպքերում մեր ֆուտբոլիստները մարտականորեն են տրամադրված, իսկ ինքը լավ խաղ է ակնկալում:

Արդ մեր գլխավոր մարզչին փոխարինեց **Օլեգ Ռոմանցեւը**: Նա սկսեց հյուրընկալողներին, մեր ժողովրդին ուղղված շնորհակալական խոսքով: Նա ասաց, որ իրենց համար ստեղծվել են բոլոր պայմանները: Ռուսաստանի հավաքականի գլխավոր մարզիչը նշեց, որ թեեւ երկու թիմերն էլ խաղադաշտ են մտնելու հաղթելու մեծ ցանկությամբ, դա չի խանգարի, որ նրանք գեղեցիկ ու նաեւ կոռեկտ ֆուտբոլ ցուցադրեն: Պրն Ռոմանցեւն ասաց, որ Ռուսաստանի հավաքականը գործնականորեն կորցրել է աշխարհամասի առաջնության փուլին մասնակցելու հույսը, սակայն՝ յուրաքանչյուր խաղում ջանալու է հաղթել:

Երկու թիմերի գլխավոր մարզիչները սպառիչ պատասխաններ տվեցին լրագրողներին հետաքրքրող բոլոր հարցերին: Բացի մեկից. եւ Բարսեղյանը, եւ Ռոմանցեւը այն հարցին, թե ո՞վ կհաղթի, խոսքերը մեկ արած ասացին. «Գուշակություններ չենք անի»:

Առաջին չեմպիոնները հայտնի են

Ֆինլանդիայի մայրաքաղաք Հելսինկիում անցկացվում է գեղասահքի աշխարհի առաջնությունը:

Երկու մրցաձեւում արդեն որոշվել են չեմպիոնները: Սպորտային զույգերի մրցապայքարում հաղթեցին եւ երկրորդ անգամ աշխարհի չեմպիոններ դարձան Ռուսաստանի ներկայացուցիչներ Ելենա Բերեժնայան եւ Անտոն Սիխարուլիձեն: Արծաթե մեդալները նվաճեցին չին գեղասահորդներ Սյուե Շենը եւ Չժաո Հոնբոն: Հետաքրքիր է նշել, որ այս մարզիկները Բերեժնայա-Սիխարուլիձե զույգին հաղթել էին «Գրան պրի» շարքի Սանկտ Պետերբուրգում անցկացված եզրափակիչ փուլում: Աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիրներ դարձան Դորոտա Զագորսկան եւ Մարիուշ Զիդեկը (Լեհաստան):

Շատ համառ էր պայքարը մենասահորդների մրցումներում: Հիանալի հանդես եկավ եւ աշխարհի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց 19-ամյա Ալեքսեյ Յագուդինը (Ռուսաստան): Սա նրա երկրորդ անընդմեջ հաղթանակն է աշխարհի առաջնություններում: Արծաթե մեդալակիր դարձավ ռուսաստանցի մեկ այլ գեղասահորդ՝ 16-ամյա Եվգենի Պլյուշենկոն, իսկ բրոնզը բաժին հասավ ամերիկացի Մայքլ Վայսին: Հաջորդ տեղերում են աշխարհի եռակի չեմպիոն Էլվիս Ստոյկոն (Կանադա) եւ օլիմպիական չեմպիոն Ալեքսեյ Ուրմանովը (Ռուսաստան):

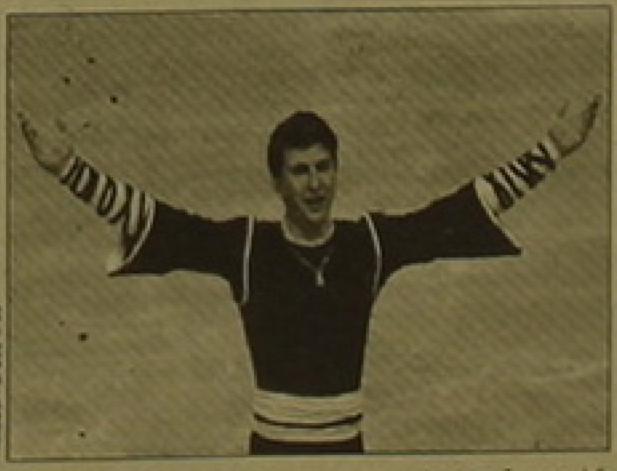

Ալեքսեյ Յագուդին

Մենասահորդների մրցումներում առավել հաջող են հանդես գալիս աշխարհի կրկնակի չեմպիոնուհի Միշել Կվանը (ԱՄՆ) եւ Մարիա Բուտիրսկայան (Ռուսաստան):

Պարային զույգերի պայքարում անակնկալ է գրանցվել. առջեւում են Ֆրանսիայի ներկայացուցիչներ Մարինա Անիսինան եւ Գվենդալ Պեյզերան: Նրանցից մի փոքր են ետ մնում վերջին տարիների չեմպիոնները Անժելիկա Կռիլովան եւ Օլեգ Օվսյաննիկովը (Ռուսաստան):

Ո՞վ կտիրի գլխավոր մրցանակին

«Սերսեդես Սուպեր-9»․ շարքի երկրորդ մրցաշարը Ֆլորիդայի նահանգի Քի Բիսքեյն քաղաքում ընթացող «Լիպտոնի առաջնությունը» մոտեցել է ավարտին:

Այն բանից հետո, երբ տղամարդկանց մրցաշարում պարտություն կրեցին բոլոր ուժեղագույնները, ապարեզում երկուսն են մնացել՝ հոլանդացի Ռիխարդ Կրայչեկը եւ ֆրանսիացի Սեբաստիան Գրոսժանը: Հենց նրանք էլ կվիճարկեն չեմպիոնի կոչումը: Հաստկապես անսպասելի է եզրափակչում երիտասարդ ֆրանսիացու հայտնվելը (Գրոսժանը համաշխարհային դասակարգման ցուցակում 74-րդն է): Կիսաեզրափակչում նա 3-6, 6-3, 6-1 հաշվով պարտության մատնեց հայրենակից Ֆրանսիական կլավեշին, իսկ Կրայչեկը հաղթեց շվեդ Թոմաս Էնկվիստին 6-4, 6-2:

Կանանց մրցաշարում կիսաեզրափակիչ հանդիպումները դեռ առջեւում են: Այս փուլում հանդես կգան երկու ամերիկուհիներ՝ Ուիլյամս քույրերը: Չի բացառվում, որ գլխավոր մրցանակը նրանք կվիճարկեն: Ավագը՝ 18-ամյա Վենուսը, եզրափակիչի ուղեգրի համար մրցելու է Շթեֆի Գրաֆի (Գերմանիա), իսկ 17-ամյա Սերենան՝ աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստուհի Մարտինա Հինգիսի (Շվեյցարիա) հետ: Ի դեպ, վերջին շրջանում կրտսեր քրոջ հաջողությունները ավելի տպավորիչ են: Սերենան այս տարի արդեն երկու մրցաշար է շահել եւ իր վերջին 15 հանդիպումներում միայն հաղթանակներ է տոնել: Այնպես որ հետաքրքիր պայքար է սպասվում:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՋԻՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ:

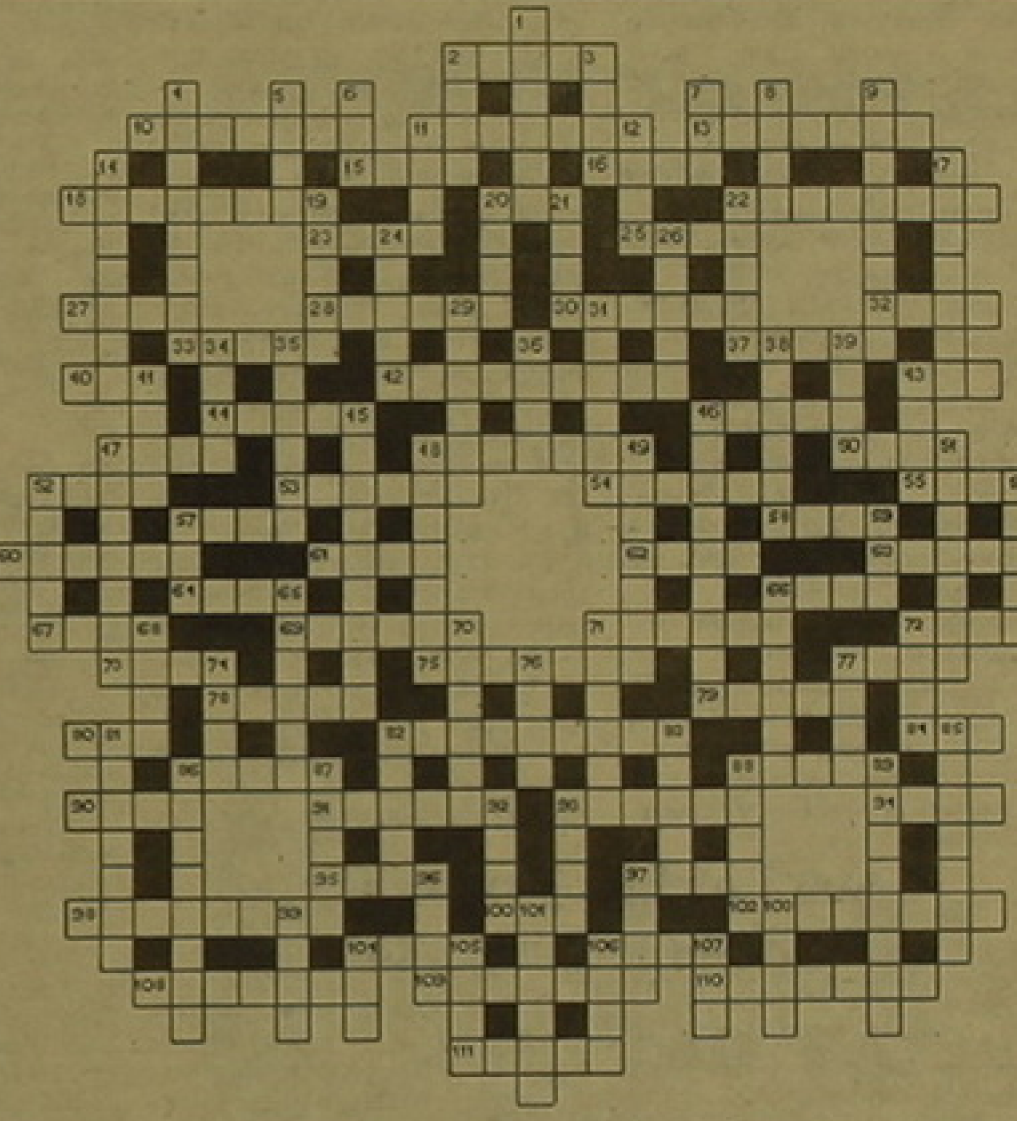

Ուղղահայաց

1. Ա. Խաչատրյանի բալետներից: 2. Արվեստի գործ: 3. Փող, արժեքի չափանիշ: 4. Հայոց թագուհի: 5. Հունական առասպելական նավ: 6. Դատական նիստում ցուցմունք տվող անձ: 7. Հայաստանի մայրաքաղաքներից: 8. Թաթարական ազգ: 9. Թերակղզի Հյուսիսային Ամերիկայում: 11. Փոխադրամիջոց ձի: 12. Գեղարվեստական բազմագույն գործվածք: 14. Գյումրի քաղաքի անվանումներից: 17. Պետերբուրգում կանգնեցված Պյոտր Առաջինի հուշարձանի հեղինակը: 19. Գետ Ռուսաստանում: 20. Կավե փոքրիկ ջրաման: 21. Քննական հարցաթերթիկ, ...: 22. Հացի տեսակ: 24. Ջրլող թռչուն: 26. Հոգեւորական: 29. Արաբական առասպելական իմաստուն: 31. Հույն առակախոս: 34. Թռչունների խումբ: 35. Մեծ մտածողների տեսական դրույթների ամբողջությունը: 36. Քաղաք ԼՂՀ-ում: 38. Ջրում հեշտ լուծվող հիմքերի ընդհանուր անվանումը: 39. Հայտնի քաղաք Հնդկաստանում, որը հայտնի է Թաջ-Մահալ ճարտարապետական հուշարձանով: 41. Քիմիական տարր, գազ: 43. Անգլիացի գրող, անգլիական պատմավեպի հիմնադիրը: 45. Գերմանացի պատմաբան: 46. Հայկական թագավորական տոհմ: 47. Երկրաչափական մարմնի փակ եզրագծի ընդհանուր երկարությունը: 48. Զինվորական բարձրագույն կոչում: 49. Տոհմապետ, նախահայր: 51. Նոր տարվա խորհրդանիշը: 52. Ամերիկացի գրող, պատմաարկածային վեպերի հեղինակ: 56. Ամերիկացի հոգեբան: 57. Քրիստոնեական կրոնի խորհրդանիշը: 59. Կարծր ապար: 65. Արեւելյան Վրաստանի հին անվանումը: 66. Վրաց բանաստեղծ: 68. Կոնաձեւ ծառից կտրված ճյուղ, որի մեջ պարունակվող խեժը այրվելով լուսավորում է: 70. Շաբաթվա օր: 71. Արեւելքի միջնադարյան բանաստեղծ: 72. Մոլորակ: 74. Ջրի բարձր կոհակ, ...: 76. Գավառ Հայոց արեւելյան կողմում: 77. Լիճ Հայկական լեռնաշխարհում: 81. Ժողովրդական բանահյուսության ժանր: 82. Գերմանացի բանաստեղծ: 83. Հայազգի ամերիկյան օպերային երգչուհի: 85. Ծագումով հույն հռոմեական պատմիչ: 86. Գիտական բարձրագույն հիմնարկ: 87. Շվեդ գյուտարար, միջազգային հանրահայտ մրցանակը սահմանված է նրա անունով: 88. Սյունիքի ավանդական անվանադիր նախնին: 89. 1925-ին Երեւանում հիմնված գրական միություն: 92. Հագուստի չափը ցույց տվող հավելագրություն: 93. Զամբիկի եւ արու էշի խառնուրդից ստացված կենդանի: 96. Ծանրության չափի միավոր: 97. Երկարության միավոր: 99. Երկնային մարմին: 101. Չափածո ստեղծագործություններին տրվող ընդհանուր անվանումը: 103. Միջատակերների կարգի կաթնասուն: 104. Բանահյուսության ժանր: 105. Փողային նվագարանների բելգիացի վարպետ: 106. Բնակչության բռնի կամ կամավոր տեղաշարժ: 107. Մթնոլորտում խտացած ջրային գոլորշու կուտակում, զանգված:

Հորիզոնական

2. Հայոց թագուհի: 10. Թել մանելու սարք: 11. Քրիստոնեական եկեղեցու գլխավոր արարողություններից: 13. Կիսաթանկարժեք քար: 15. Երկրագործական հին գործիք: 16. Դաշտապտուղ: 18. Ռուս դեկաբրիստ: 20. Օպերաներում եւ օպերետներում արդյոք կատարում: 22. Դահլիճները լուսավորող սարք: 23. Ազնիվ մետաղ: 25. Թիկնոց: 27. Շախմատի աշխարհի չեմպիոն: 28. Կամրջի տեսակ: 30. Հռոմեացի փիլիսոփա, Ներոնի ուսուցիչը: 32. Թեժանի, ախոյան: 33. Ռուսաստանի թագավոր: 37. Քաղցրահամ սննդամթերք: 40. Լարավոր հին նվագարան: 42. Ռուս ժամանակակից կին կոմպոզիտոր: 43. Նոյի ավագ որդին: 44. Արեւադարձային պտուղ: 46. Մոլորակ: 47. Չափածո ստեղծագործություն: 48. Թագավորական իշխանության խորհրդանիշ, մական: 50. Հայ գուսան: 52. Սուր հոտով, անգույն, թունավոր գազ: 53. Նորվեգացի մեծ ճամփորդ, բեւեռախույզ: 54. Րաֆֆու վեպերից: 55. Պինդ վառելիք: 57. Մտքեր արտահայտելու միջոց: 58. Պետություն Միջին Արեւելքում: 60. Աշխարհի ամենամեծ անապատը: 61. Բարձրագույն ժողով հին Ռուսաստանում: 62. Կռվի աստվածը հին հունական դիցաբանության մեջ: 63. Պալատական բարձրագույն պաշտոն միջնադարյան Հայաստանում եւ Վրաստանում: 64. Պետություն Հարավային Ամերիկայում: 66. Գրենական պիտույք: 67. Գերմանացի հեքիաթագիր եղբայրներ: 69. Բույս, որից ստացվում է արժեքավոր թել: 71. Չինացի բանաստեղծ: 72. [illegible]: 73. Հարուստների տներում աշխատող: 75. Կիլիկիայի հայոց սպարապետ: 77. Չկների խումբ: 78. Իտալացի կինոդերասանուհի: 79. Պտղաբերության եւ մայրության աստվածուհին հին եգիպտական դիցարանում: 80. Գերմանացի կոմպոզիտոր եւ երգեհոնահար: 82. Պետություն Կենտրոնական Ամերիկայում: 84. Լարային կսմիթավոր նվագարան: 86. Ասեղնագործական գործիք: 88. Ֆրանսիացի նկարիչ: 90. Հայ ժողովրդի նախնին: 91. Նախադասության երկրորդական անդամ: 93. Հայ ժողովրդական երգիչ: 94. Ծանր հանցանք: 95. Հացազգի բույս: 97. Վաղ ստրկատիրական պետական կազմավորում Հայկական լեռնաշխարհում: 98. Նորվեգացի ճանապարհորդ, հնագետ եւ գրող: 100. Վերքի ապաքինումից հետո մնացած նշան, հետք: 102. Ամերիկյան մայրցամաքում առաջինը ոտք դրած եվրոպացի ծովագնաց: 104. Հայոց թագավոր Բագրատունյաց տոհմից: 106. Իտալացի պալատական նկարիչ: 108. Հռոմեական կառավարիչ, որն, ըստ ավանդության, Քրիստոսին դատապարտել է խաչելության: 109. Առաջին շուրջերկրյա ճանապարհորդությունը կատարած ծովագնաց: 110. Համեմունք: 111. Անգլիացի գրող, «Գուլիվերի ճանապարհորդությունը» վեպի հեղինակը:

Կազմեց ՌՈՒԶԱՆՆԱ ՆԵՐՍԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց 1. Բուտուս: 2. Թելուկ: 3. Շերեմետեւ: 4. Էոլիա: 5. Անգար: 7. Ղուկաս: 8. Քոչակ: 9. Համեմ: 10. Գավառ: 15. Ուրբազ: 16. Արքար: 17. Ակիֆա: 18. Կվարս: 20. Արծաթ: 21. Անաստ: 24. Շինուհայր: 25. Արեւկ: 26. Տամիր: 28. Արգոն: 29. Կողակ: 30. Կաստոն: 31. Իշխան: 32. Անանդ: 33. Սեզան:

Հորիզոնական 1. Բարաթ: 4. Էլորա: 6. Երեկո: 7. Դասաք: 9. Հագագ: 11. Ռոստին: 12. Տաթիկ: 13. Թեմուր: 14. Ուսզակ: 17. Սուսակ: 19. Մամոա: 22. Շենգավիթ: 23. Յաղուբյան: 25. Ազատս: 27. Թեթիս: 28. Ակնակ: 30. Կասրի: 32. Արգոս: 34. Շահին: 35. Կասար: 36. Նազիկ: 37. Արյուն: 38. Նեոն: 39. Դուման:

digitised by A.R.A.R.@

ՔՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Չեխերի մեծամասնությունը դեմ է ՆԱՏՕ-ի ռմբակոծումներին

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Պրահա

Չեխիայում, բացառությամբ երկրի նախագահ Վացլավ Հավելի, որը պաշտպանել է ՆԱՏՕ-ի ռազմական գործողությունները, երկրի խաղաղական ուժերի, խորհրդարանականների մեծ մասը կոչ է անում դադարեցնել օդուժի կիրառումը: Խորհրդարանի նախագահ Վացլավ Քլաուսը խիստ հիասթափություն է հայտնել Հարավսլավիայի դեմ ռազմական ուժի կիրառման ՆԱՏՕ-ի գործողությունների առիթով եւ նշել, որ մինչ այդ չեն օգտագործվել Կոսովոյի հակամարտության խաղաղ կարգավորման բոլոր հնարավոր միջոցները:

Չեխիայի վարչապետ Միլոշ Զեմանը, արտգործնախարար Յան Կավանը եւ պաշտպանության նախարար Վլադիմիր Վեցչին միաժամանակ ընդգծել են Հարավսլավիայի հետ Չեխիայի բարեկամական կապերի կարեւորությունը եւ հույս հայտնել, որ Արեւմուտքի կողմից առաջադրվող խաղաղության պայմանագիրն այնուամենայնիվ կստորագրվի:

Չեխիայի կառավարության հայտարարության մեջ նշվում է, որ ՆԱՏՕ-ն ռմբակոծման որոշումն ընդունել էր մինչեւ Հյուսիսատլանտյան դաշինքին Չեխիայի անդամագրվելը: Տեղի մեկնաբաններից շատերն այն կարծիքին են հայտնել, որ Չեխիայի, Հունգարիայի եւ Լեհաստանի խաղաղական գործիչները դեռեւս լիովին չեն ըմբռնել, թե ինչ է նշանակում իրենց անդամակցությունը ՆԱՏՕ-ին: «Բռնությամբ մի այլ բռնություն չի կարելի կանգնեցնել, քանզի դրանով Կոսովոյի հիմնախնդրի լուծումն ավելի է հետաձգվում», նման կարծիք է հայտնել համալսարանականների ղեկավար Վլադիսլավ Կարասը:

Չեխիայում անցկացված հասարակական հարցման արդյունքում ընդամենը 36 տոկոսն է աջակցում Հարավսլավիայի դեմ ծավալված ՆԱՏՕ-ի գործողություններին, 48 տոկոսը դեմ է, իսկ 16 տոկոսը որեւէ կարծիք չունի: Պրահայում բնակվող սերբերը երեկ բողոքի ցույց անցկացրին ԱՄՆ-ի եւ Գերմանիայի դեսպանությունների առջեւ՝ միաժամանակ հավաքելով աջակցության հազարավոր ստորագրություններ: Իսկ Չեխիայում Հարավսլավիայի դեսպան Զոկո Ստոյիչը հեղինակավոր «Մլադա ֆրոնտա դնես» օրաթերթին տված հարցազրույցում ասել է, որ Հարավսլավիայի դեմ իրականացվել է ագրեսիա, եւ Հարավսլավիայի ինքնիշխան պետության իրավունքն է պաշտպանվել: Նա նշել է նաեւ, որ իրենց բռնազավթման ծրագիր է թելադրվում, ոչ թե խաղաղության:

Հարձակման 3-րդ ալիք Հարավսլավիայի դեմ

Սկիզբը էջ 1

Այլ հարթության վրա, արեւմտյան ռադիոկայանները հաստատում են ՆԱՏՕ-ի նախահարձակման նրատակահարմարության վերաբերյալ Արեւմտյան Եվրոպայի հասարակական կարծիքում, անգամ կառավարությունների մակարդակով տիրող ոչ միանշանակ, տարաբնույթ մոտեցման մասին: Շատերը չեն հայկանում ՆԱՏՕ-ի գործողությունների իմաստը: Այնման որ Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Տոնի Բլերը, հետեւելով Բիլ Քլինթոնի օրինակին, երեկ գիշեր բրիտանացիների առաջ հեռուստատեսությամբ «մանկավարժական» ելույթ ունեցավ: BBC-ի վկայությամբ, հասարակական կարծիքը շահելու խնդրական պատերազմ է տեղի ունենում Արեւմտյան Եվրոպայում:

Մյուս կողմից, Արաբական լիգան երեկ Բելգրադի եւ անձամբ Սլոբոդան Միլոշեւիչի վրա դրեց ՆԱՏՕ-ի հարվածների ողջ պատասխանատվությունը՝ «Ռամբույեում հաշտության համաձայնագիրը ստորագրելուց սերբերի հրաժարվելու հետեւանքով»:

Երեկ Ռուսաստանի պահանջով տեղի ունեցավ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի նիստ, որը մերժեց ռմբահարումները դադարեցնելու Մոսկվայի առաջարկը: Վերջինս, գործնականացնելով ՆԱՏՕ-ի հետ կապերը խզելու մասին նախապես արած հայտարարությունը, Ռուսաստանի տարածքից արտաքսեց ՆԱՏՕ-ի ներկայացուցչություններին: Հիշեցնենք, որ նախորդ օրը Միլոշեւիչը խզել էր իր երկրի դիվանագիտական հարաբերությունները Մ. Նահանգների, Մեծ Բրիտանիայի, Գերմանիայի եւ Ֆրանսիայի հետ, նախապես ետ կանչելով իր դեսպաններին:

Ամալյա Քեշիշյանը, Վերա Դովլաթյանը, Նունե, Հովհաննես, Գագիկ, Արթուրի Հովհաննիսյանները խոր կսկիծով հայտնում են ամուսնու, որդու, հոր, եղբոր

ԴԱՎԻԹ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ

վաղաժամ մահը:

Հոգեհանգիստը մարտի 27-ին, ժամը 18-ին:
Թաղումը մարտի 28-ին, ժամը 15-ին:
Հասցեն Աղայան 9, բն. 99:

«Ազգի» խմբագրությունը ցավակցում է ճախմատային մեկնաբանություններով թերթին մշտապես աշխատակցող Գագիկ Հովհաննիսյանին եղբոր՝ ԴԱՎԻԹ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ մահվան կապակցությամբ:

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

27 մարտ

Հ1

10.00 Հայլուր
10.20 Հենց այնպես
10.40 Մարդը եւ բնությունը
11.10 Լուսաստղ
11.40 Իրավունք
12.00 Գ/Ֆ «Խենթ, հարուստ կինը» (1, 2 մասեր)
16.00 Մարզաշխարհ
16.30 Հող եւ ջուր
17.00 Հայլուր
17.20 Ոսկեփորիկ
17.50 Բանուգործ
18.05 Մեր մանկության թատրոնը
18.50 Հասցեն՝ գյուղ Վարդենիկ
19.05 Հայուհի
19.55 Ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնություն. ընտրական հանդիպում. Հայաստան-Ռուսաստան
Ընդմիջմանը 20.45 Հայլուր
21.50 Զինուժ
22.25 Ինչ կա, չկա
22.50 «Շաբաթ երեկո»
23.45 Գ/Ֆ «Ոսոհրդը»
00.00 Հայլուր
00.15 Ֆիլմի շարունակությունը

Ա1+

11.00 Սուրհանդակ (կրկնություն)
11.35 Շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ (1-ին մաս)
12.20 Մուլտֆիլմ «Կախարդական ճանապարհորդություն»
13.40 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.00 Գ/Ֆ Միեր Սկոտչյանը եւ Ռոլան Բիկովը «Այբոլիտ-66» կատակերգության մեջ
15.30 Հրապարակ
15.45 Հայկական կարճամետրաժ ֆիլմեր
16.15 Մուլտֆիլմ «Հայդայի երգը»
17.45 Հմայիլ
(18.00-19.00 Ընդմիջում)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.50 Ընտանեկան ֆիլմ. Ջիմ Քերին «Մեկ անգամ կծվածը» կատակերգության մեջ
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Շառ ու փորձանք
22.15 Հետագիծ
23.05 Նժար
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 «Ոզնիները» ներկայացնում են «Ամեն ձեւ»
01.25 Օլյայի օրագիրը
01.35 VIDEOART
01.50 Սուրբ սենյակ
02.10 Կարճամետրաժ ֆիլմ. «Սիրին պատմություններ»
02.30 Սուրհանդակ

ՕՌՏ

9.00 Գ/Ֆ «Մոռացեք «մահ» բառը»
10.20 Ազգային կինոմրցանակ «Նիկա»
10.25 Հոգեւոր հովվի խոսքը. մետրոպոլիտ Կիրիլ
10.45 Անձնական գրադարան
11.00 Նորություններ
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Կենդանիների աշխարհում
16.55 Խելացի աղջիկներն ու տղաները
17.20 ՈւՀԱ-ընտրանի
17.50 Լեգենդ դինոզավրի մասին
19.30 Նորություններ
21.50 Ազգային կինոմրցանակ «Նիկա»
22.00 Ժամանակ
22.50 Հոբելյանական համերգ Վ. Լեոնտեւ
00.55 Սպորտային նորություններ
01.10 Գ/Ֆ «Տախիստը»

ՌՏՌ

9.00 Մուլտֆիլմ «Մենք Շերլոկ Հոլմսի հետ»
9.10 Գ/Ֆ երեխաների համար «Միացրեք հյուսիսափայլը»
10.30 Մուլտֆիլմեր «Ռիկի-Տիկի-Տավի», «Տնակ»
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.35 Հեռուստախաղ «Հարյուրը մեկին»
12.20 Մեր առաջին հայացքից
12.45 Պողիում դ'արտ
13.15 «Ոսկե բանալի»
13.30 Ընտանեկան հոգսեր Նատալյա Վառլեյի հետ
14.00 «Մի շաբաթ Սանտա Բարբարայում»
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Իշխանության շաբաթ
16.00 Գ/Ֆ «Ժողովրդի թշնամի Բուխարինը»
17.40 Վավերագրական ֆիլմ երեխաների համար «Ես որոշել եմ փոխել աշխարհը»
18.00 Գ/Ֆ երեխաների համար «Մանուկները» (Չեխիա)
18.15 Թատրոն+TV. Գալինա Վոլչեկ (2-րդ մաս)
19.00 Իմ ընտանիքը
20.00 Ազգային երաժշտական փառատոն «Աստղերի հրապարակ-99»
21.35 Ֆիլմ-համերգ «Նա-նա»-ի տարին
23.10 Գ/Ֆ «Մարգարեություն» (ԱՄՆ)

28 մարտ

Հ1

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.20 Նոն-ստոպ
11.45 Շախմատ-64
12.00 Զինուժ
12.35 Ազդարար
13.10 Գ/Ֆ «Դեժա վյու»
14.50 Եթերը կանանց
15.35 Հեռուստաթատրոնի ժապավենադարանից. Աղասի Այվազյան. «Արալեզ»
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
17.50 Մանկության մոլորակ
18.20 9-րդ հրաշալիք
18.55 Մարդու ժամանակը
19.25 Ծիծաղի տուն
20.00 Խորհրդարանական ժամ
Նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
20.00 Վավերագրական ֆիլմ «Մատենադարան»
20.35 Դեսից դենից
21.00 Օրակարգ
21.35 Համայնապատկեր
22.00 Կիրակի
22.25 Բոհեմ
23.05 8 1/2 Գ/Ֆ «Իտալական թաղամասի կնքահայրը»

Ա1+

11.00 Սուրհանդակ (կրկնություն)
11.35 Շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ (2)
12.25 Մուլտֆիլմ «Նոտր-Դամի կուզիկը»
13.50 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
13.05 Հրապարակ
14.20 «Արգամարս N 1. Ֆուտբոլ. Չեմպիոնների լիգա. «Դինամո» (Կիեւ)-«Ռեալ» (Մադրիդ)
16.00 Ի դեպ
16.25 Վավերագրական
17.00 Վերհուշ
17.35 Գիտաստղեր
(18.00-19.00 Ընդմիջում)
19.00 Գ/Ֆ «Միս Պալոուեյը» մելոդրամը
20.40 Մի անգամ
20.50 Գ/Ֆ Վախթանգ Կիկաբիձեն Գեորգի Դանելիայի «Մի վշտանա» կատակերգությունում
22.30 Յոթ խաղ լրատվական-վերլուծական ծրագիրը
23.00 Մի անգամ
23.15 Գ/Ֆ «Արմագեդոն» (ֆանտաստիկա)
01.35 Խուժան ալիք
01.55 Ռիո դե Ժանեյրո-1999 կառնավալ

ՕՌՏ

9.00 Գ/Ֆ «Կախարդական դիմանկար»
10.30 Դիսնեյ-ակումբ «Զրահարսը»
11.00 Նորություններ
11.15 Դմիտրի Կռիլովի «Անլուրջ նոթեր»
11.30 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.05 Վաղորդյան աստղ
12.50 «Երալաշ»
13.05 Ծառայում եմ Ռուսաստանին
13.35 Նկարիր, հարմոն սիրելի
14.00 Գյուղական տեղեկատու
14.30 «Կուստոյի թիմի բոլոր ճանապարհորդությունները», սերիալ
15.25 Ծիծաղի համայնապատկեր
16.00 Նորություններ
16.15 Ճանապարհորդների ակումբ
17.05 Դիսնեյ-ակումբ «Թիմոնն ու Պումբան»
17.30 Դիսնեյ-ակումբ «Ալադին»
18.00 Զեւավոր յմշկատախի աշխարհի առաջնություն
19.35 «Երալաշ»
19.55 ՈւՀԱ 99
22.00 Ժամանակ
22.35 Գ/Ֆ «Ամուսնանալու սովորություն»
00.40 Սեակուրային նորություններ
00.55 Ֆուտբոլային տեսություն
01.20 Գ/Ֆ «Թատերգություն ուղեւորի համար»

ՌՏՌ

9.00 Մուլտֆիլմեր
9.30 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.00 Գյուղական լուրեր
10.30 ՌՏՌ-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
12.00 «Անշլագը» եւ ընկ.
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհը Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
14.00 «Մի շաբաթ Սանտա Բարբարայում»
15.00 Լուրեր
15.30 Դաշնություն
16.10 Խորհրդարանական ժամ
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգ»
18.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
19.00 Հին բնակարան. 1982 թ. (1-ին մաս)
20.00 Հույժ գաղտնի
21.00 Հայելի
22.00 Գ/Ֆ «Կիկս»
23.50 Վ.2.ը ներկայացնում է
00.45 Հերթապահ բաժանմունք

29 մարտ

Հ1

9.00 Մուլտկինոնկար «Ֆիլմ, ֆիլմ, ֆիլմ»
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20 Օրակարգ
10.55 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
11.45 «3-րդ ալիք». Դեպի XXI դար. Մայիս Կարագյոզյան
12.20 Բոհեմ
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին («Միր»)
17.00 Հայլուր
17.20 Մանկական սերիալ «Ուեյնի մանիֆեստը»
17.45 Տունտունիկ
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Քառուղիներ
19.30 Գործարար մարդիկ
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Հեռուստակատալոգ
20.50 Այսօր
21.15 Հիթ շքերթ
21.50 Կրկնվող ֆիլմերի էկրան. Գ/Ֆ «Վերջակից ձախ»
23.15 Շվեյցարիայի հայ մրցանակակիրը Դավիթ Կարապետյան
23.30 Արտակարգ ալիք
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.15 Շեմին

Ա1+

09.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Շերլոկ Հոլմսը եւ առաջին տիկինը» (1-ին մաս)
Ավարտին՝ Յոթ խաղ (կրկնություն)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.50 Քաղաք
20.00 Հետագիծ
20.40 Պարապ զրույց
21.05 Հմայիլ
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Գ/Ֆ «Մուտք գործելն արգելված է»
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 «Արգամարս N 1», Կանադայի ՀԱԼ-ի առաջնություն «Օտտավա Սենատորզ-Դալլաս Սթարզ»
01.30 Սուր զգացողությունների սիրահարներին. «Ամերիկայի ամենամեծ ավտովթարները»
02.30 Սուրհանդակ

ՕՌՏ

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Տիեզերական ոստիկանություն»
16.45 Մուլտֆիլմ «Գայլն ու հորթուկը»
16.55 Աստղային ժամ
17.30 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
19.00 Նորություններ
19.15 Այդ զվարճալի կենդանիները
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 Պոզների «Դիմակով մարդը» ծրագիրը
20.45 Գ/Ֆ «Փռված լաստերների փողոցները» շարքից «Ուրվականների հետապնդում»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Լեռնականը IV»
23.45 «Հայացք»
00.30 Թերեւս
00.45 Օլեգ Վիդովը «Բուխը» ֆիլմում

ՌՏՌ

8.00-10.35 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրթերին...
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 TV CLUB
10.50 Առյուծներ փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.25 Լուրեր
12.30 Սերիալ «Կյանքի մանրուքները»
13.30 Հայելի
14.30 Խաղում բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Մայրեր, կանայք եւ սիրուհիներ» (Լեհաստան)
16.20 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 Մուլտֆիլմեր
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
18.55 Հումորեսկա եւ առողջություն
19.00 Գ/Ֆ «Նորին գերազանցության համհարզը» (1-ին մաս)
20.20 Սերիալ «Միստր Բին մեւ օձը»
21.40 Սանրամասներ
21.55 Մեր առաջին հայացքից
22.30 Կատակերգության շաբաթ. Գ/Ֆ «Իմ նավաստուհին»
00.00 Ակումա մասատա

ՎԱՐՁՈՎ ԱՎՏՈՏՆԱԿ

Վարձով տրվում է ավտոտնակ Պուշկինի դպրոցի հարեւանությամբ:

Հեռ. 58-08-97:

«ՍՓՅՈՒՌ». ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ: Հեռախոսներ 569393, 581351

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Պատուեր 1021 Տպաքանակը 4000 Ստորագրուած է տպագրութեան 26. 03. 1999 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@